

IV. KONIUNKTURA W PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM

1. Omówienie wyników

1. Rok 2016 był dla przemysłu przetwórczego okresem słabej i zmiennej koniunktury. W pierwszym kwartale 2017 r. odnotowano jej poprawę. Jest to zmiana nietypowa dla tej pory roku, zwykle bowiem poprawa koniunktury, powodowana pozytywnym oddziaływaniem czynników sezonowych, następuje dopiero w II kwartale. Obserwowany w ostatnich latach wzrost niepewności w działalności gospodarczej spowodował jednak odstępstwa od utrwalonych wzorców. Ciągłe utrzymuje się duża zmienność na rynkach, która najdobitniej przejawia się w zróżnicowaniu zachowań przedsiębiorstw z różnych sektorów własnościowych. W lutym poprawa koniunktury była silniejsza niż w styczniu. Mimo to wartości zarówno wskaźnika koniunktury jak i większości sald odpowiedzi na pytania ankiety w obu miesiącach były ujemne. Przewidywania przedsiębiorców są jednak optymistyczne i należy spodziewać się poprawy koniunktury w II kwartale 2017 roku.

2. Ogólny wskaźnik koniunktury w przemyśle przetwórczym w styczniu 2017 r. zwiększył swoją wartość względem wartości z grudnia 2016 r. o 3,0 pkt., do poziomu -6,3 pkt. Poprawę koniunktury w styczniu odnotowały tylko przedsiębiorstwa prywatne. Wzrost wartości wskaźnika dla tej grupy przedsiębiorstw wyniósł 4,0 pkt., do poziomu -6,8 pkt. Dla przedsiębiorstw publicznych odnotowano spadek wartości wskaźnika o 5,7 pkt., do poziomu -2,8 pkt. W lutym wartość ogólnego wskaźnika koniunktury zwiększyła się o 4,4 pkt., do poziomu -1,9 pkt. W tym miesiącu wzrost wartości wskaźnika miał miejsce w obu sektorach własnościowych. Wartość wskaźnika dla sektora prywatnego wzrosła o 4,4 pkt., do poziomu -2,4 pkt., a dla firm publicznych o 9,6 pkt., do poziomu +6,8 pkt.

W porównaniu z grudniem 2016 r. wartość ogólnego wskaźnika koniunktury wzrosła o 7,4 pkt. Wzrost wartości wskaźnika w sektorze prywatnym wyniósł 8,4 pkt., a w sektorze publicznym 3,9 pkt. W skali roku wartość ogólnego wskaźnika koniunktury zwiększyła się o 4,2 pkt., dla firm prywatnych o 4,8 pkt., a dla publicznych o 3,7 pkt. Te zmiany surowych wartości wskaźnika koniunktury zahamowały tendencję spadkową w przebiegu czynnika cyklicznego. Pomimo poprawy koniunktury, zarówno w skali kwartału jak i roku, wskaźnik IRGIND wciąż dryfuje w okolicy swojej długookresowej średniej, nie wykazując żadnego wyraźnego trendu.

3. Zmiany koniunktury były zróżnicowane nie tylko w zależności od form własności przedsiębiorstw, ale także w zależności od wielkości przedsiębiorstwa, rodzaju produkcji i miejsca prowadzenia działalności. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa spadek wartości wskaźnika w styczniu odnotowano tylko w grupie przedsiębiorstw największych, zatrudniających ponad 500 pracowników (o 5,7 pkt.). W lutym spadek miał miejsce jedynie w grupie przedsiębiorstw zatrudniających od 251 do 500 pracowników (niewielki, o 0,1 pkt.). W pozostałych badanych grupach przedsiębiorstw zanotowano poprawę koniunktury. Względem grudnia 2016 r. we wszystkich grupach przedsiębiorstw odnotowano wzrosty wartości wskaźnika koniunktury; najmniejszy, o 6,0 pkt., miał miejsce w przedsiębiorstwach zatrudniających od 251 do 500 pracowników, a największy, o 9,0, w przedsiębiorstwach o zatrudnieniu pow. 500 osób. Pomimo wzrostów, na koniec kwartału wskaźnik przyjął wartość dodatnią tylko dla przedsiębiorstw największych (powyżej 500 zatrudnionych).

4. W przekroju według głównych grup produktowych pogorszenie się koniunktury w skali kwartału odnotowano w dwóch grupach przedsiębiorstw produkujących: trwale (spadek wartości wskaźnika o 7,4 pkt.) i nietrwałe dobra konsumpcyjne (o 2,0 pkt.). Wzrost wartości wskaźnika odnotowano u producentów półproduktów (o 13,7 pkt.) i dóbr inwestycyjnych (o 11,1 pkt.). Tylko dla tej ostatniej grupy wskaźnik przyjął dodatnią wartość w lutym (+7,6 pkt.).

5. Zmiany koniunktury w przekroju regionalnym cechowała największa zmienność. Z miesiąca na miesiąc wartości wskaźnika koniunktury, obliczane dla poszczególnych województw naprzemiennie rosły i malały. W porównaniu z grudniem 2016 r. koniunktura pogorszyła się w czterech województwach: lubelskim, małopolskim, mazowieckim i zachodniopomorskim, odpowiednio o: 10,5, 11,3, 21,4 i 7,9 pkt. W pozostałych koniunktura poprawiła się. Największą poprawę koniunktury, o 31,3 pkt., odnotowano w województwie podlaskim. Najwyższą wartość, +16,7 pkt., wskaźnik przyjął dla województwa opolskiego, a najniższą wartość, -22,3 pkt., dla województwa mazowieckiego.

6. Podobnie jak w poprzednich badaniach, odpowiedzi na poszczególne pytania ankiety, zarówno w odniesieniu do sald diagnostycznych jak i prognostycznych, były zróżnicowane. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji spadła o 3,7 pkt. w styczniu, przyjmując wartość ujemną, -12,2 pkt. W lutym wzrosła o 6,2 pkt., jednak pozostała ujemna (-6,0 pkt.). W porównaniu z grudniem 2017 r. wartość salda zwiększyła się o 1,7 pkt., zaś w skali roku wzrost wyniósł 3,1 pkt. Podobnie jak w przypadku wskaźnika koniunktury, zmiany surowych wartości salda w tym kwartale zatrzymały tendencję spadkową jego składnika cyklicznego i obecnie obserwujemy ich „pełzanie” w otoczeniu długookresowej średniej. Przewidywania co przyszłych zmian wielkości produkcji są optymistyczne, choć skala tego optymizmu jest różna w zależności od formy własności przedsiębiorstw.

Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnego portfela zamówień zmniejszyła się w styczniu i wzrosła w lutym. W ciągu dwóch miesięcy I kwartału wartość salda obniżyła się o 0,9 pkt. Jest jednak wyższa od wartości sprzed roku o 4,4 pkt. Pozostaje ujemna na poziomie -14,9 pkt. W przebiegu składnika cyklicznego widoczna jest lekka tendencja spadkowa. Wartość salda prognostycznego jeszcze w styczniu była ujemna, w lutym jednak zwiększyła się do poziomu zapowiadającego przyszły wzrost zamówień. Inaczej kształtują się zamówienia eksportowe. Po styczniowym spadku w lutym odnotowano wysoki przyrost wartości salda, aż o 18,2 pkt. W skali I kwartału saldo zwiększyło swoją wartość o 12,9 pkt., a w skali roku o 11,9 pkt. Pomimo nieprzerwanego od listopada 2016 r. wzrostu optymizmu co do zamówień eksportowych, w przebiegu składnika cyklicznego utrzymuje się tendencja malejąca.

Wartość salda odpowiedzi na pytanie o poziom zapasów zmieniała się naprzemiennie w kolejnych miesiącach o odpowiednio: -5,4 pkt. (w styczniu) i +2,8 pkt. (w lutym). W porównaniu z grudniem 2016 r. zmniejszyła się o 2,6 pkt., w ciągu roku zaś o 7,5 pkt. Tendencja spadkowa w przebiegu składnika cyklicznego została odwrócona. Saldo przewidywań przyjmowało wartości ujemne.

Wartości salda odpowiedzi na pytanie o ceny wyrobów gotowych rosły w kolejnych miesiącach. Od grudnia wartość salda wzrosła o 9,7 pkt., a względem wartości z lutego 2016 roku o 19,1 pkt. W przebiegu składnika cyklicznego widoczna jest wyraźna tendencja wzrostowa.

Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia w styczniu wzrosła o 0,6 pkt., a w lutym o 6,9 pkt. W sumie wartość salda ogółem zwiększyła się o 7,5 pkt. Jest zarazem wyższa od wartości sprzed roku o 7,7 pkt. Choć w przebiegu składnika cyklicznego od połowy 2016 roku utrzymuje się tendencja spadkowa, firmy spodziewają się wzrostu zatrudnienia w kolejnych miesiącach.

Sytuacja finansowa przedsiębiorstw pogorsza się od września 2016 r. W styczniu i lutym br. łączny spadek wartości salda odpowiedzi na to pytanie wyniósł 5,6 pkt. W ciągu roku wartość salda obniżyła się o 1,1 pkt. W przebiegu składnika cyklicznego nasila się tendencja spadkowa. Przewidywania, zarówno przedsiębiorstw prywatnych jak i publicznych, na najbliższe miesiące są jednak optymistyczne.

Oceny ogólnej kondycji gospodarki polskiej w ciągu kwartału poprawiły się. Wciąż jednak wartości sald diagnostycznych i prognostycznych pozostają ujemne, a w przebiegu składnika cyklicznego utrzymuje się tendencja spadkowa.

7. Przedsiębiorstwa informują o wzroście przeciętnego kosztu produkcji. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie zwiększyła się w porównaniu z grudniem 2016 r. o 21,3 pkt. i wynosi +51,5 pkt. Jest również wyższa od poziomu sprzed roku (o 29 pkt.). Przedsiębiorstwa przewidują dalszy wzrost kosztów.

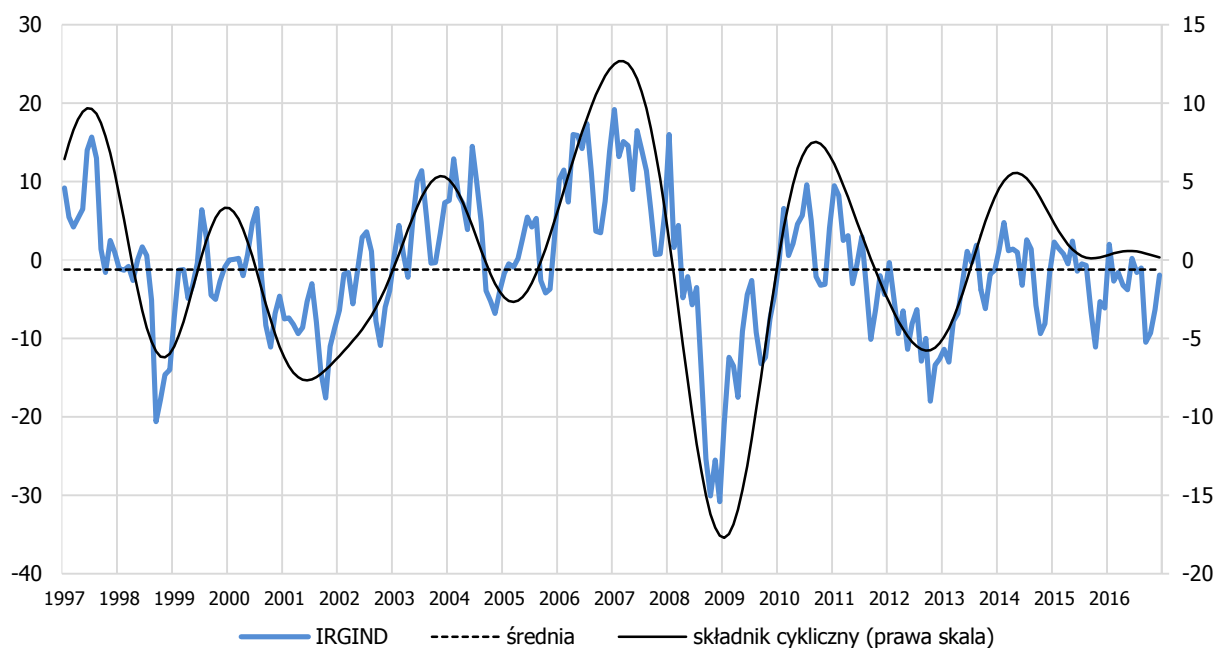
8. O 1,2 punktu procentowego zmniejszył się stopień wykorzystania mocy produkcyjnych. Obecnie wynosi on 72,3 % i jest niższy od wartości sprzed roku o 1 pkt. proc. Przewidywany jest nieznaczny wzrost stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych.

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość eksportu zwiększyła się w ciągu I kwartału o 6,8 pkt. W ciągu roku wartości salda wzrosła o 4,5 pkt. Wzrostowi eksportu towarzyszy dalszy spadek konkurencyjności naszych towarów na rynkach zagranicznych i wzrost konkurencyjności wyrobów importowanych. Maleją korzyści z produkcji na eksport w porównaniu do korzyści z produkcji na rynek krajowy. Przedsiębiorstwa nie spodziewają się odwrócenia się tych tendencji w najbliższych miesiącach.

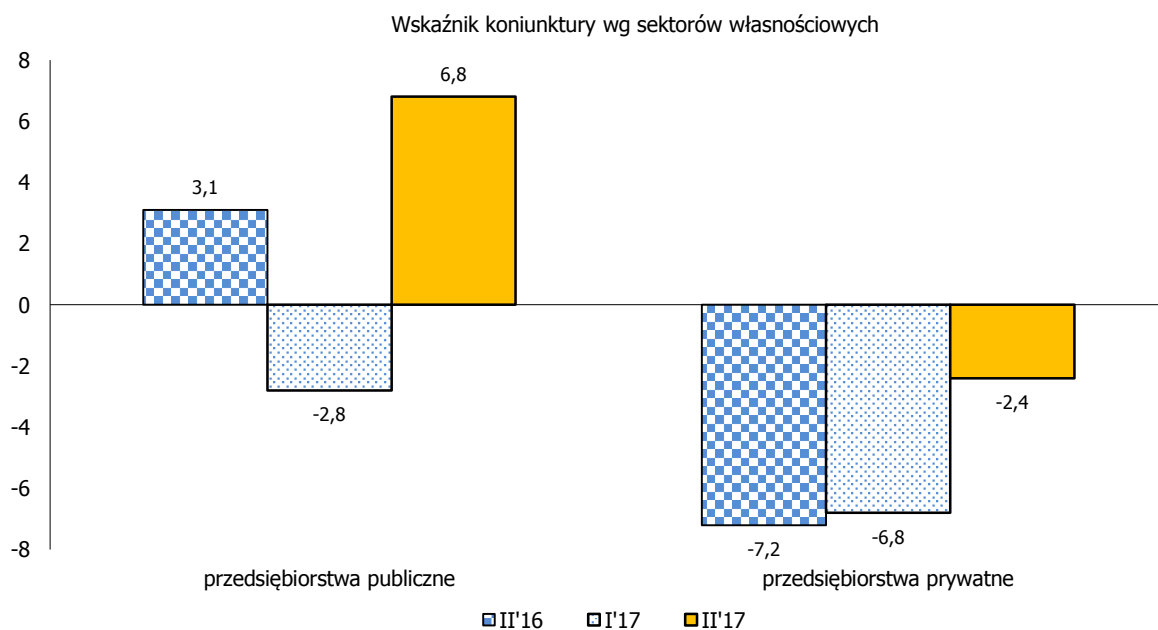
10. W pierwszym kwartale odnotowano wzrost uciążliwości głównych barier działalności gospodarczej. Najbardziej, o 7,9 punktów procentowych, zwiększył się odsetek przedsiębiorstw, dla których barierą jest niestabilność przepisów prawnych. Przedsiębiorstwa ciągle wymieniają ją jako jedną z głównych barier działalności gospodarczej. Pierwsze miejsce niezmiennie zajmuje bariera popytowa. Wymienia ją aż 51,5% badanej populacji przedsiębiorstw (wzrost o 4,3 pkt. proc.). Na kolejnych miejscach wymieniane są: bariera podatkowa (48,2%, wzrost o 1 pkt. proc.) i prawna (47,1%). Niższy jest natomiast odsetek producentów, którzy mają trudności ze znalezieniem wykwalifikowanej siły roboczej i utrzymaniem płynności finansowej.

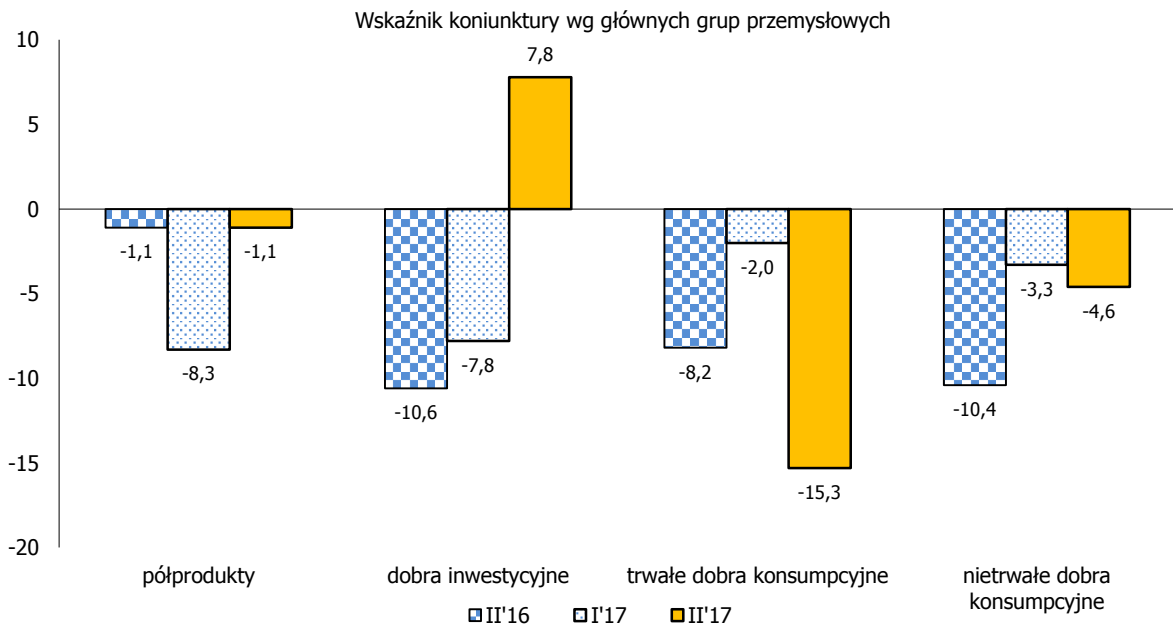
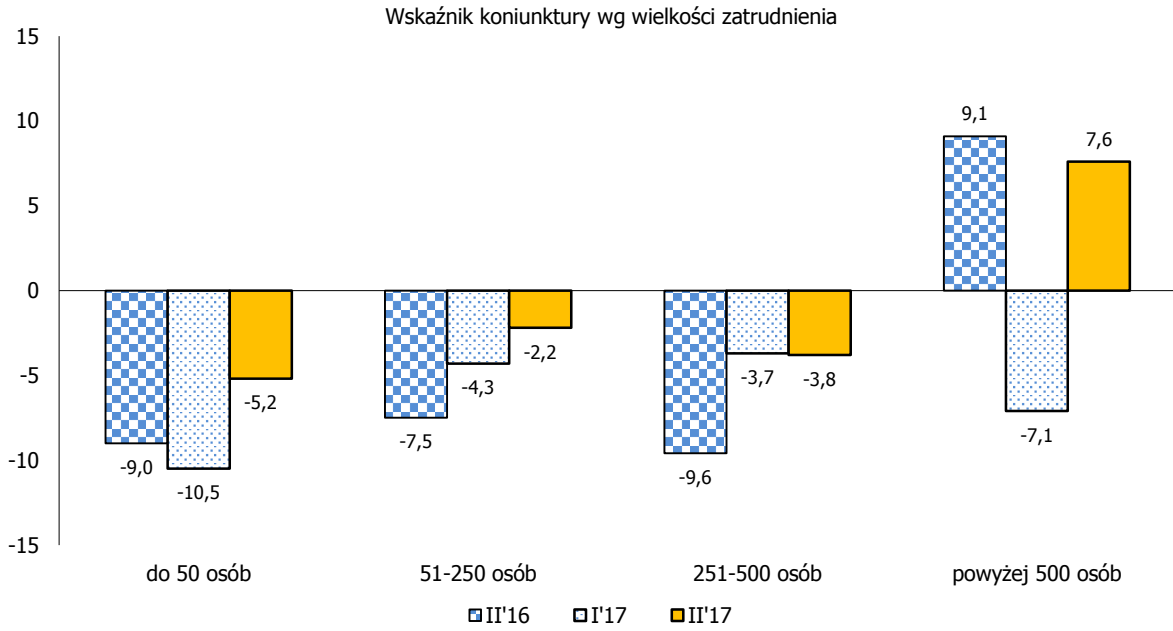
2. Wyniki szczegółowe

WSKAŹNIK KONIUNKTURY

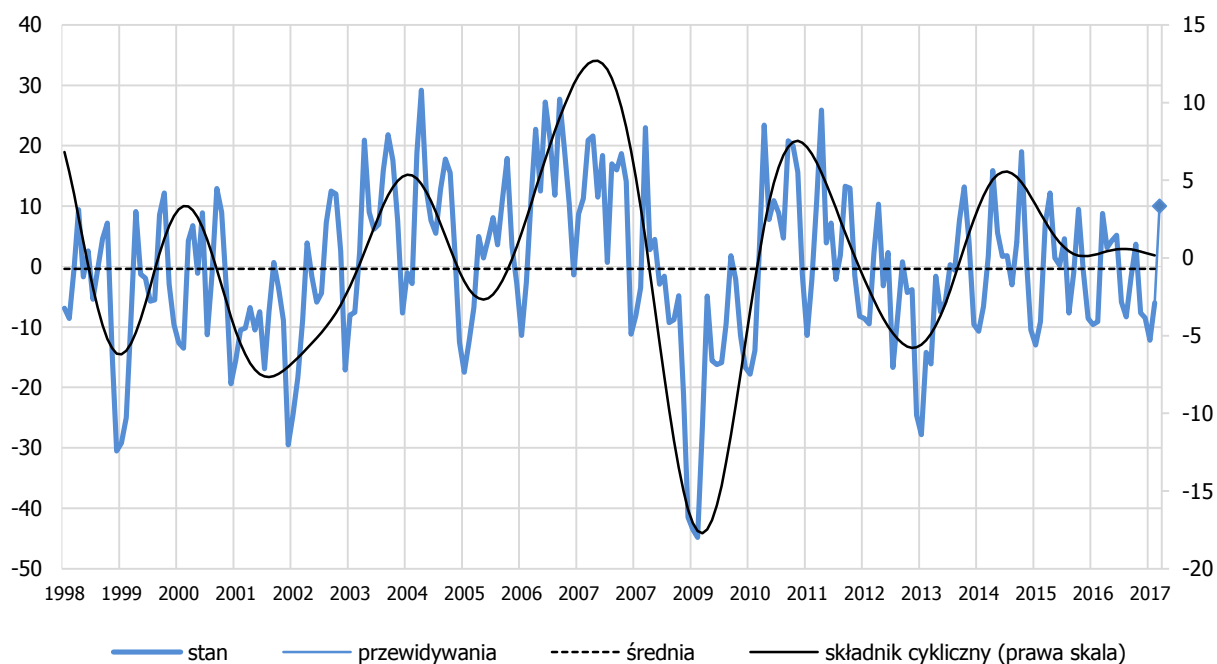

składowe salda	II'16	X'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17
1. wielkość produkcji – przewidywania	9,3	1,3	-14,9	-10,6	1,6	10,0
2. wielkość zamówień – stan	-19,3	-8,3	-14,4	-14,0	-22,4	-14,9
3. zapasy - stan	8,3	-3,9	2,3	3,4	-2,0	0,8
wskaźnik koniunktury (IRGIND): $(1.+2.-3.) / 3$	-6,1	-1,0	-10,5	-9,3	-6,3	-1,9

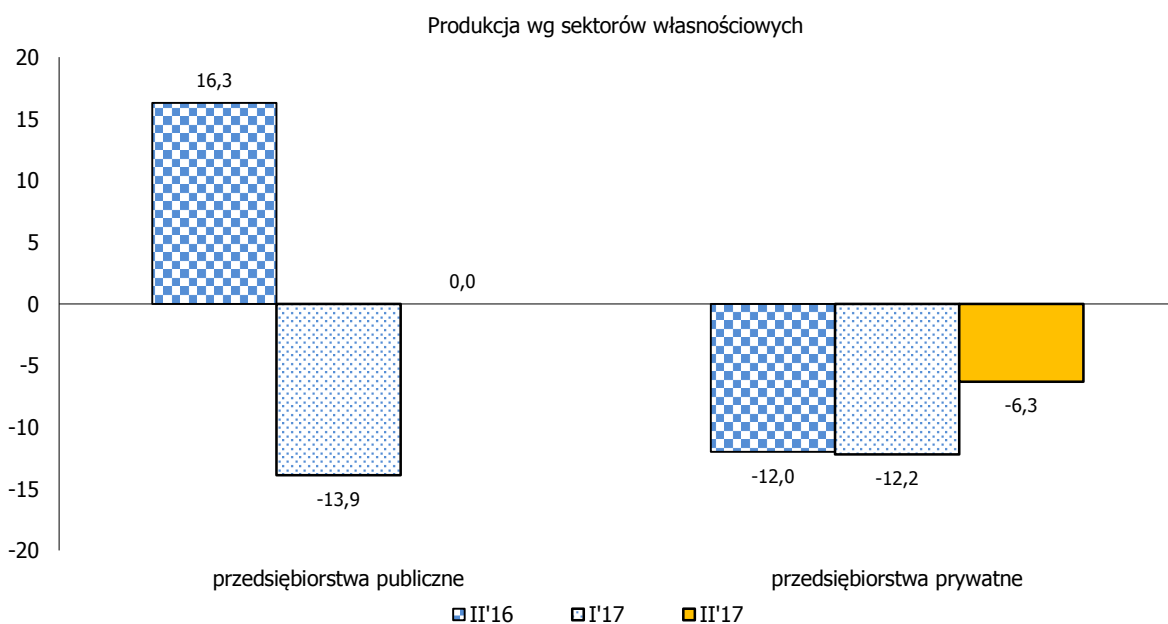

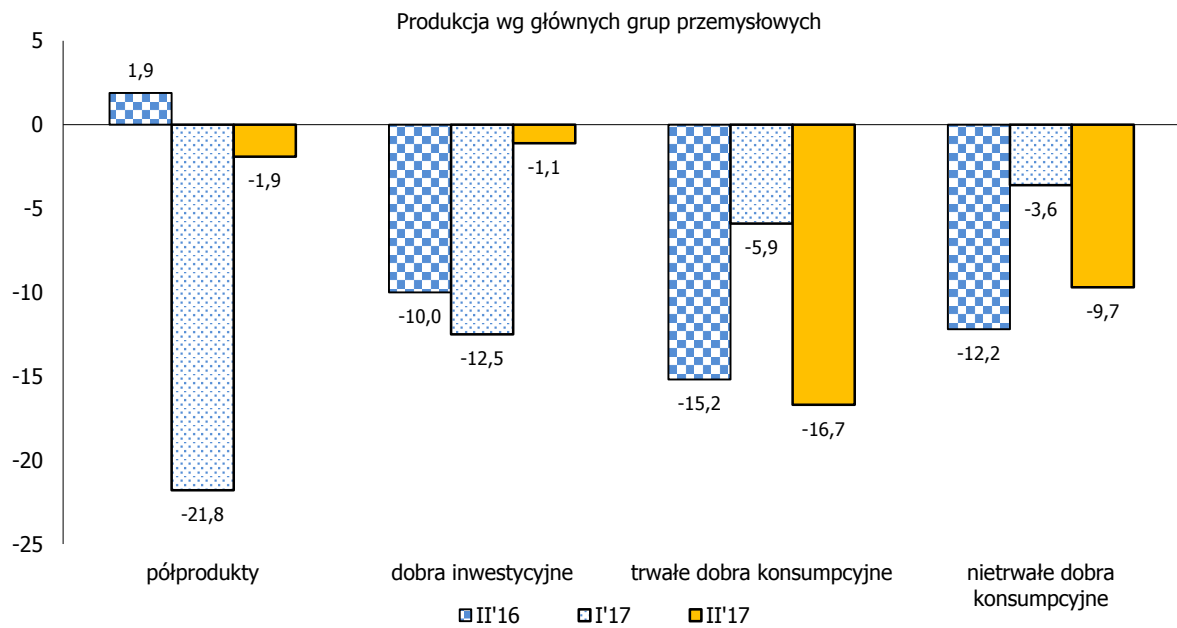
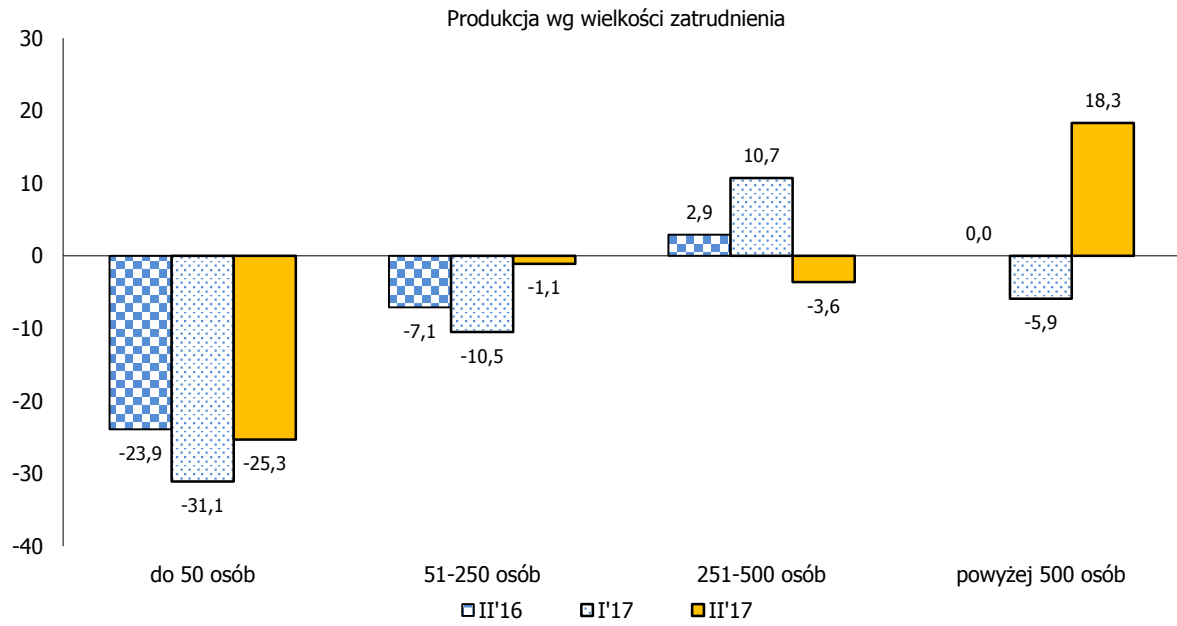

PRODUKCJA

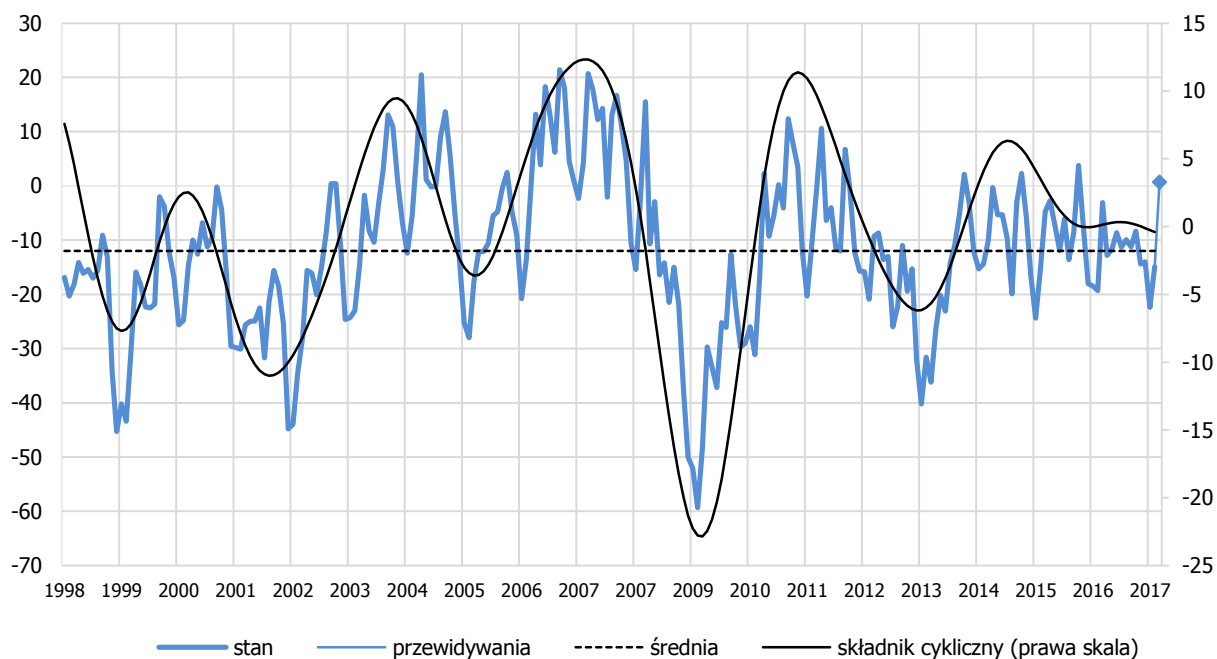

	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
wzrost	20,3	18,9	21,0	18,0	19,7	29,8
brak zmiany	50,3	54,5	49,4	51,7	54,6	50,4
spadek	29,4	26,6	29,5	30,2	25,7	19,8
saldo (1.-3.)	-9,1	-7,7	-8,5	-12,2	-6,0	10,0

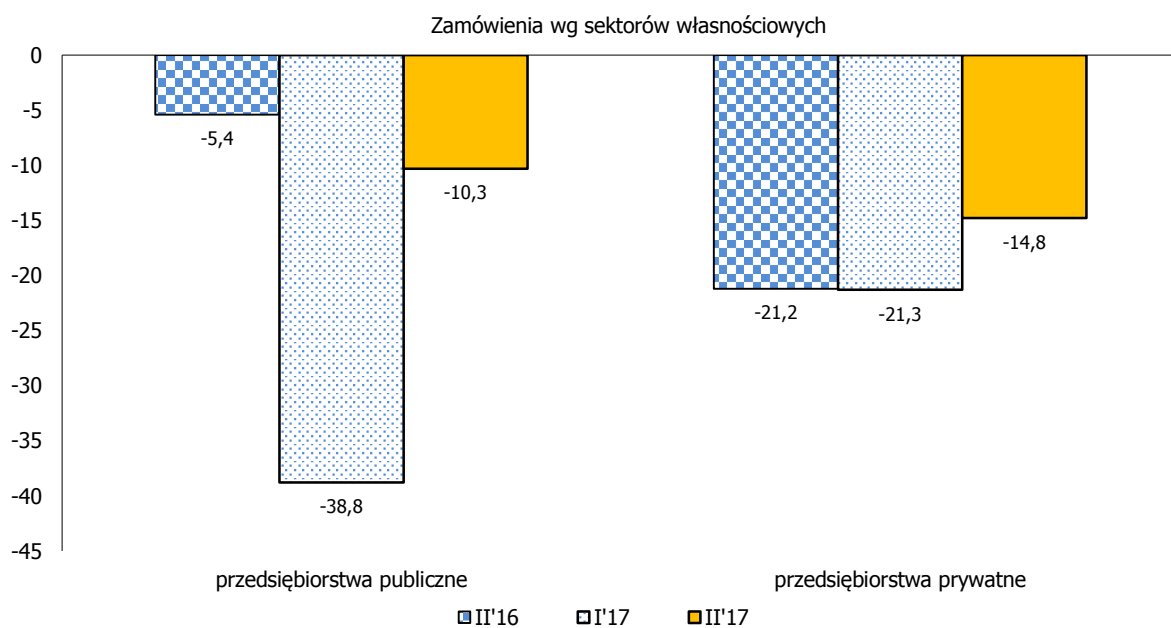

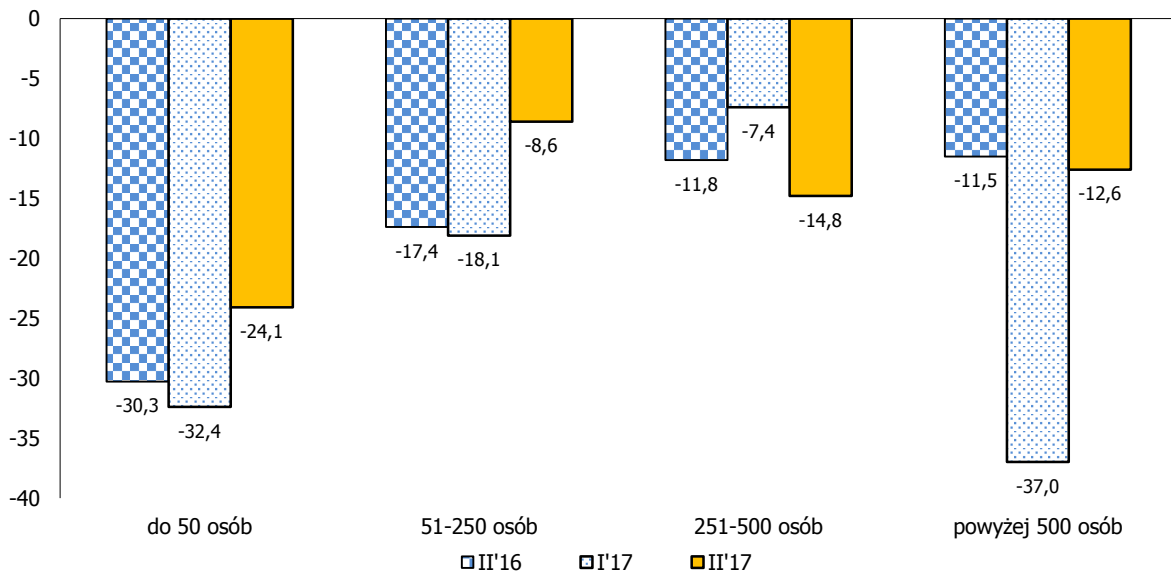
ZAMÓWIENIA OGÓŁEM

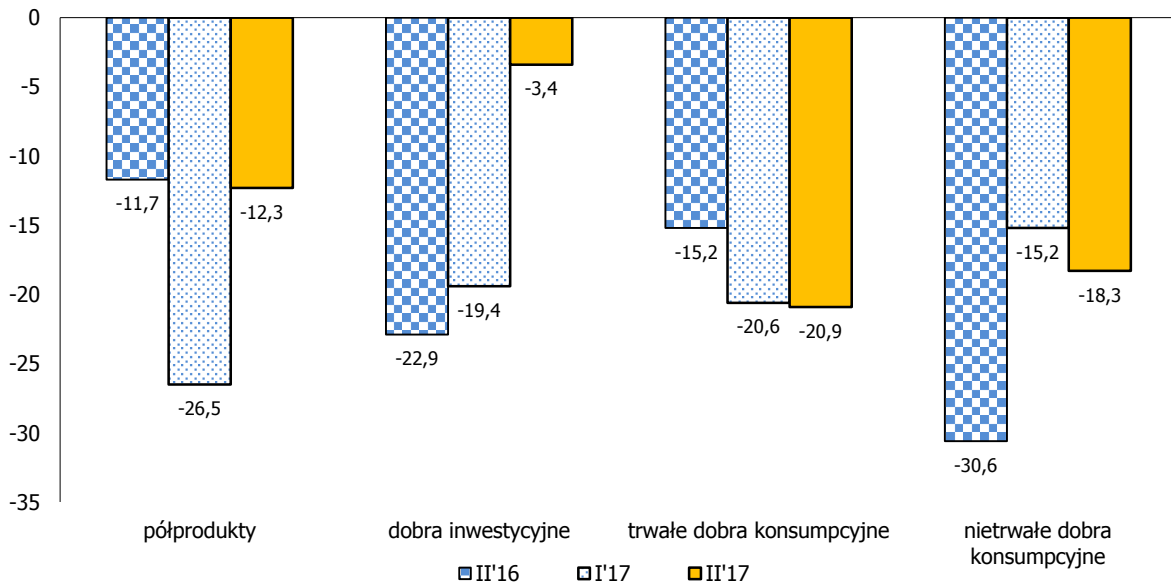
	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
wzrost	14,9	16,4	20,7	14,2	17,0	24,1
brak zmiany	50,9	52,8	44,6	49,2	51,1	52,5
spadek	34,2	30,8	34,7	36,6	31,9	23,4
saldo (1.-3.)	-19,3	-14,4	-14,0	-22,4	-14,9	0,7

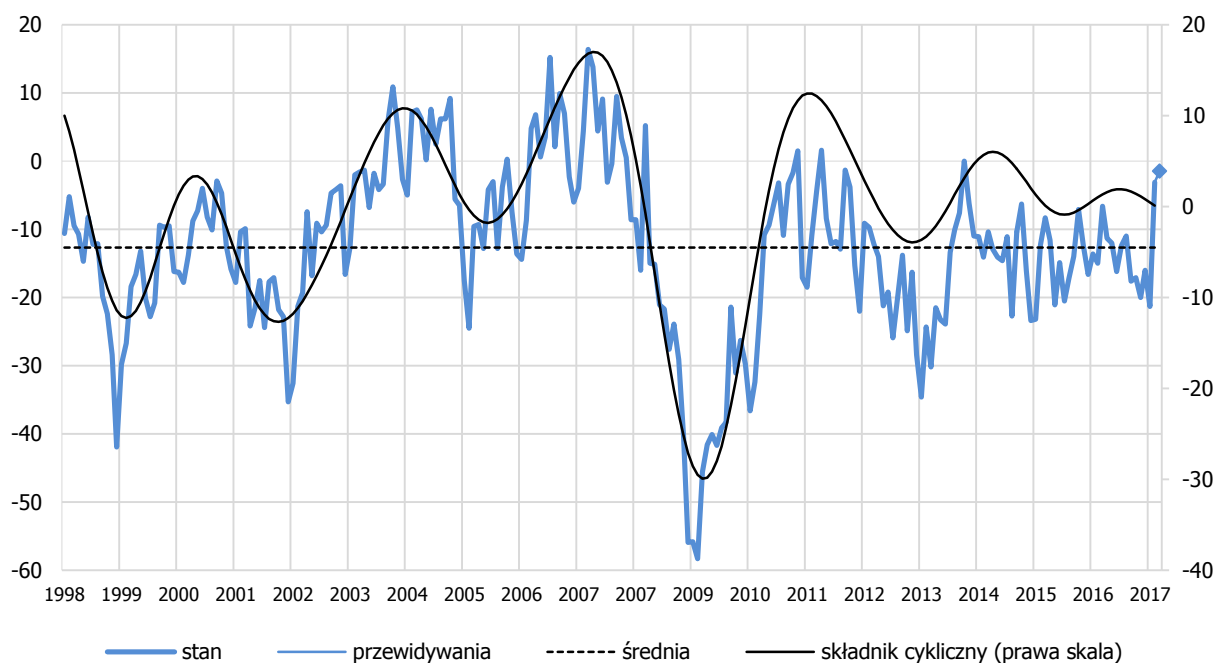
Zamówienia wg wielkości zatrudnienia

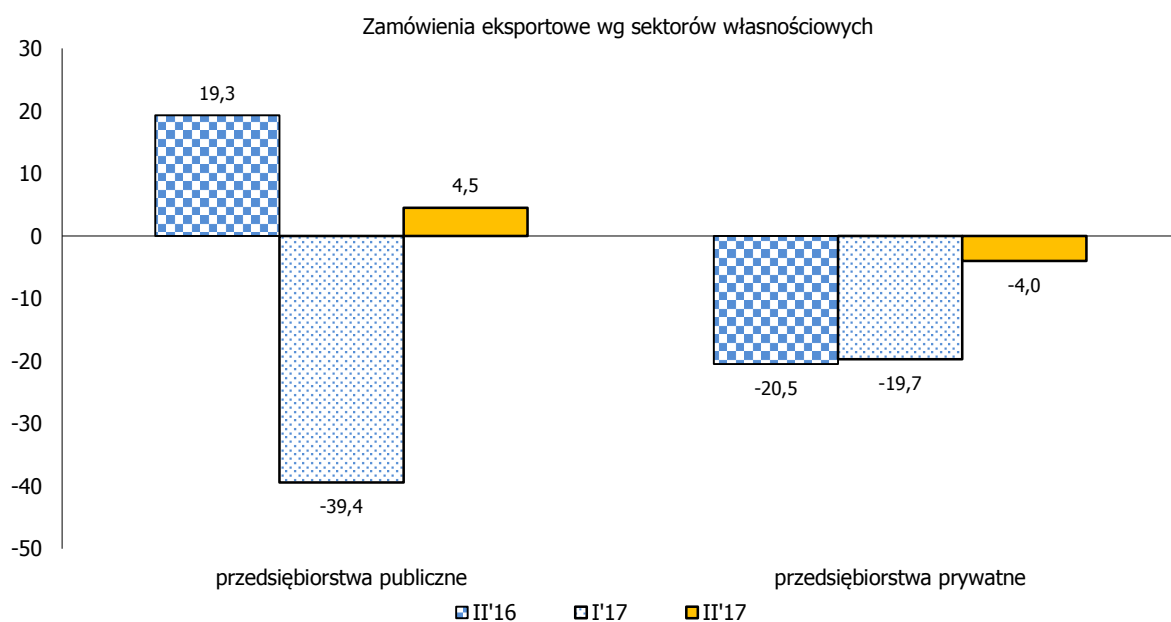
Zamówienia wg głównych grup przemysłowych

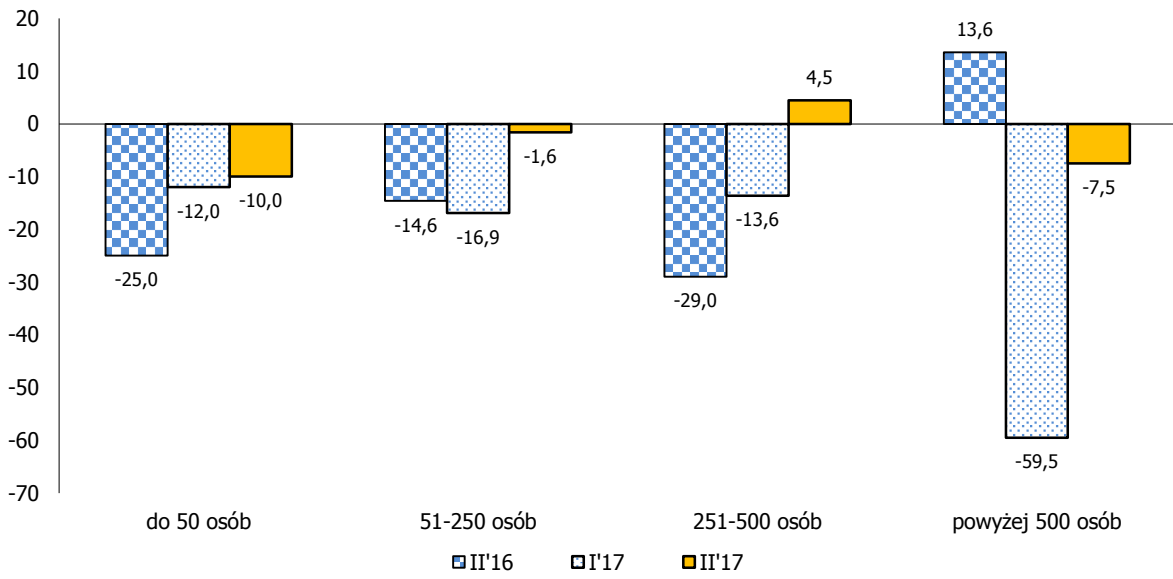
ZAMÓWIENIA EKSPORTOWE

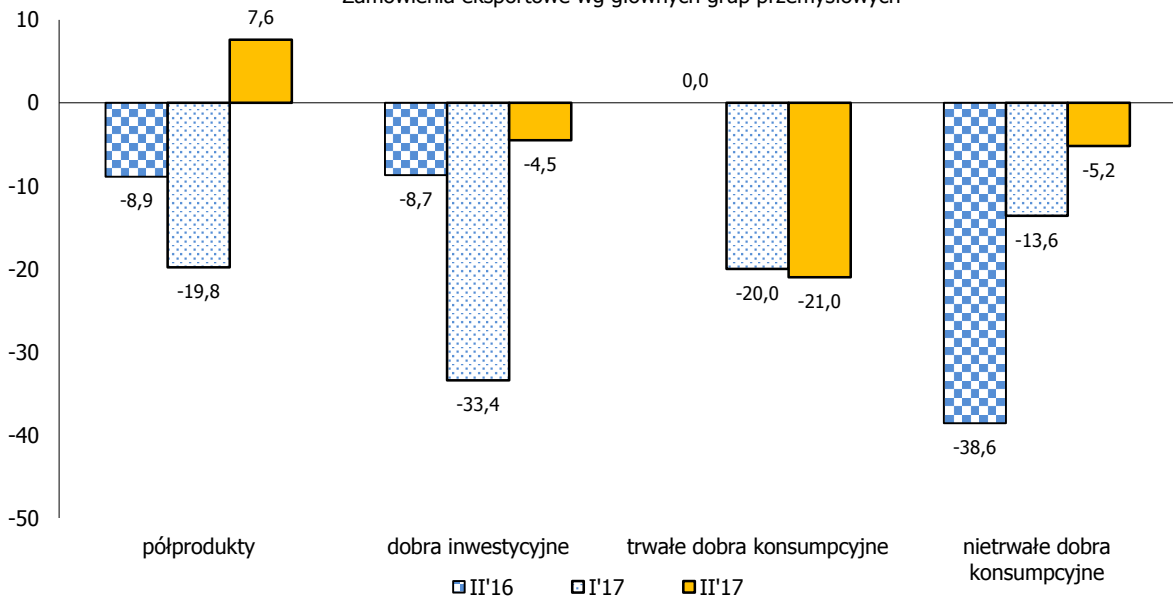
	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
wzrost	17,7	11,8	14,6	12,7	19,5	21,3
brak zmiany	49,6	56,5	54,9	53,3	57,9	55,9
spadek	32,7	31,8	30,6	34,0	22,6	22,8
nie dotyczy	26,1	29,9	30,8	31,0	30,1	29,4
saldo (1.-3.)	-15,0	-20,0	-16,0	-21,3	-3,1	-1,5

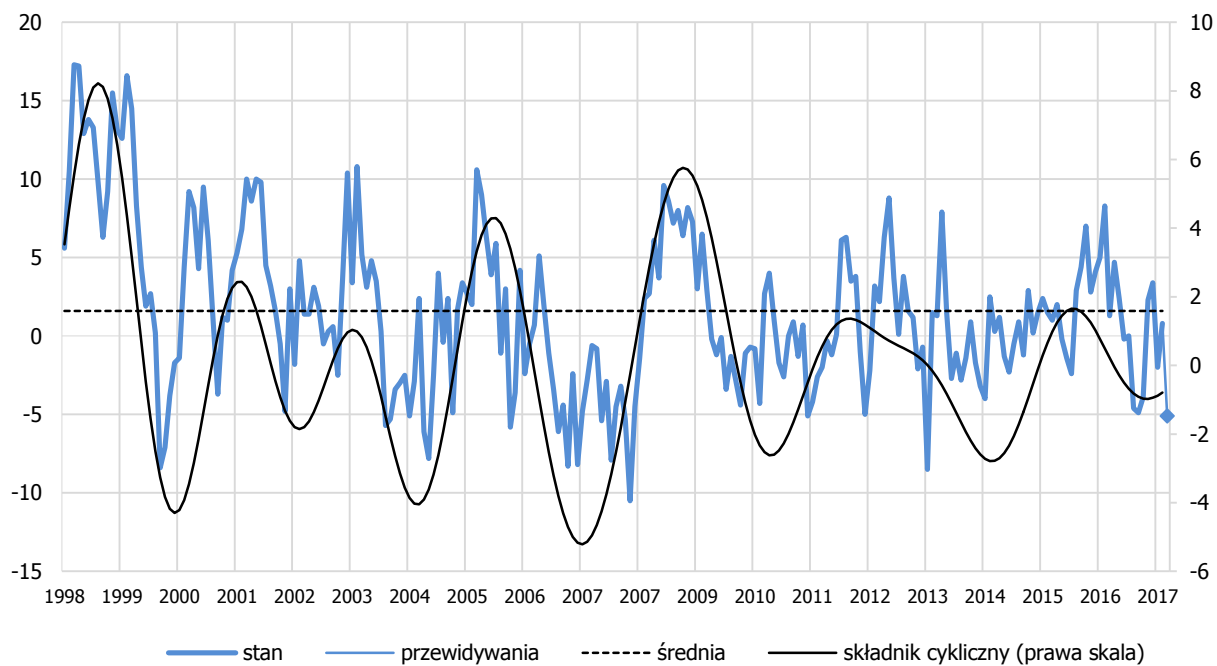
Zamówienia eksportowe wg wielkości zatrudnienia

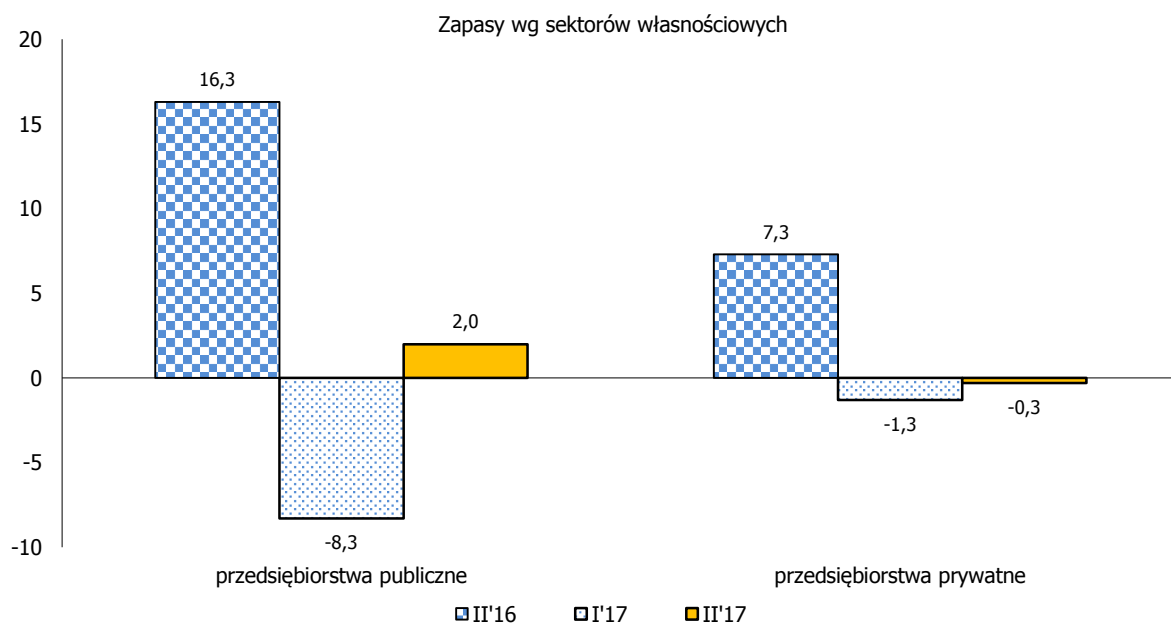
Zamówienia eksportowe wg głównych grup przemysłowych

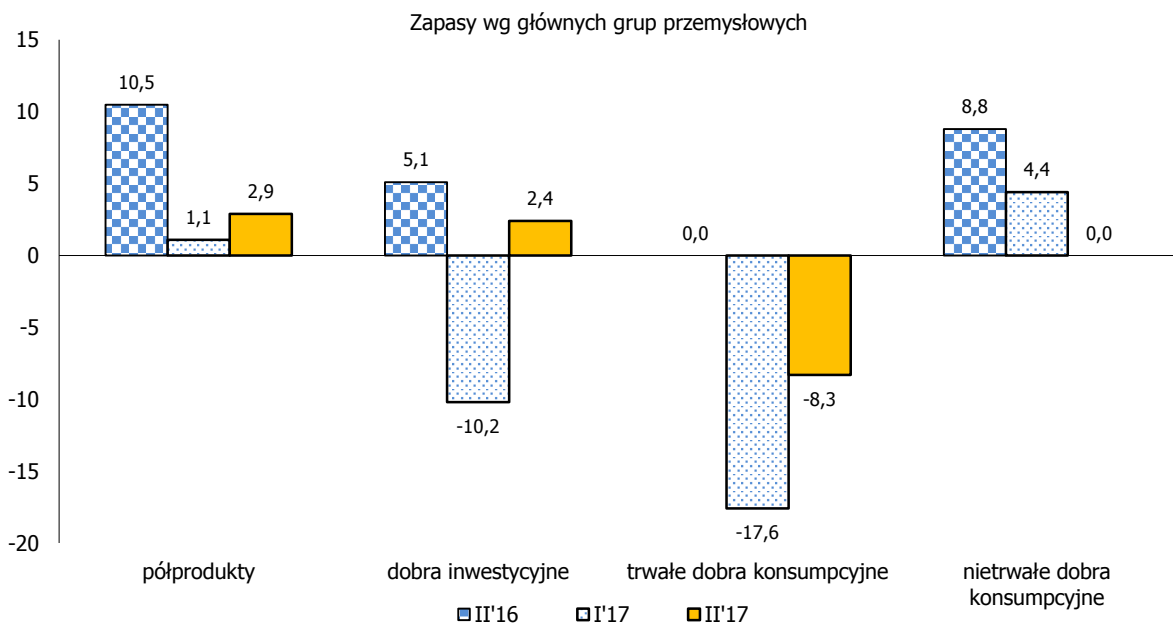
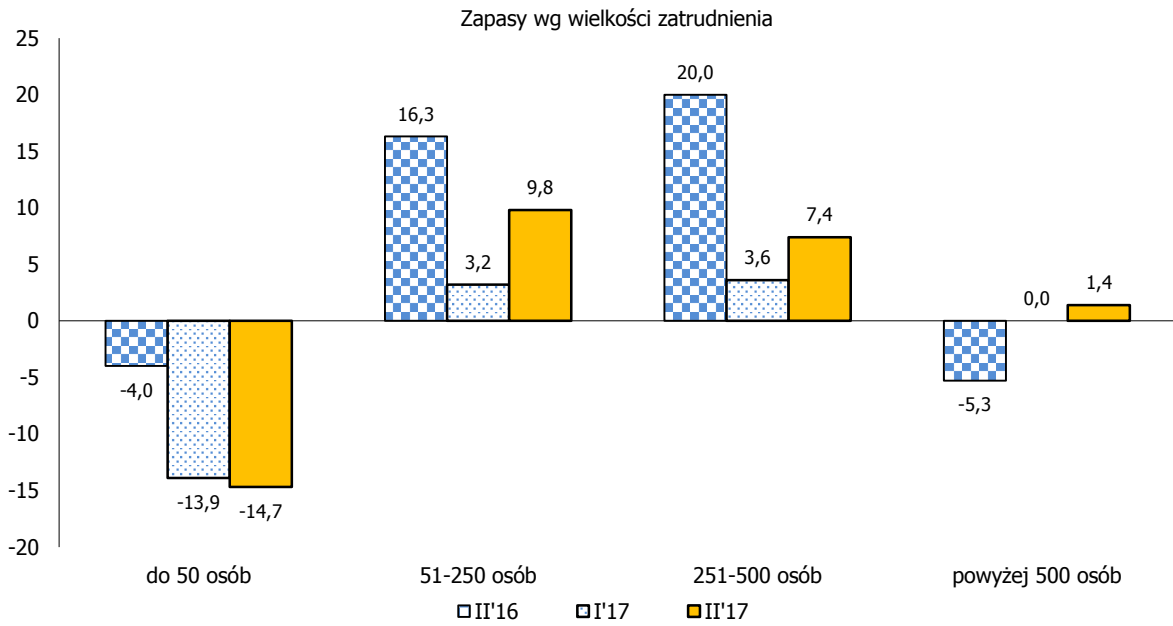

ZAPASY

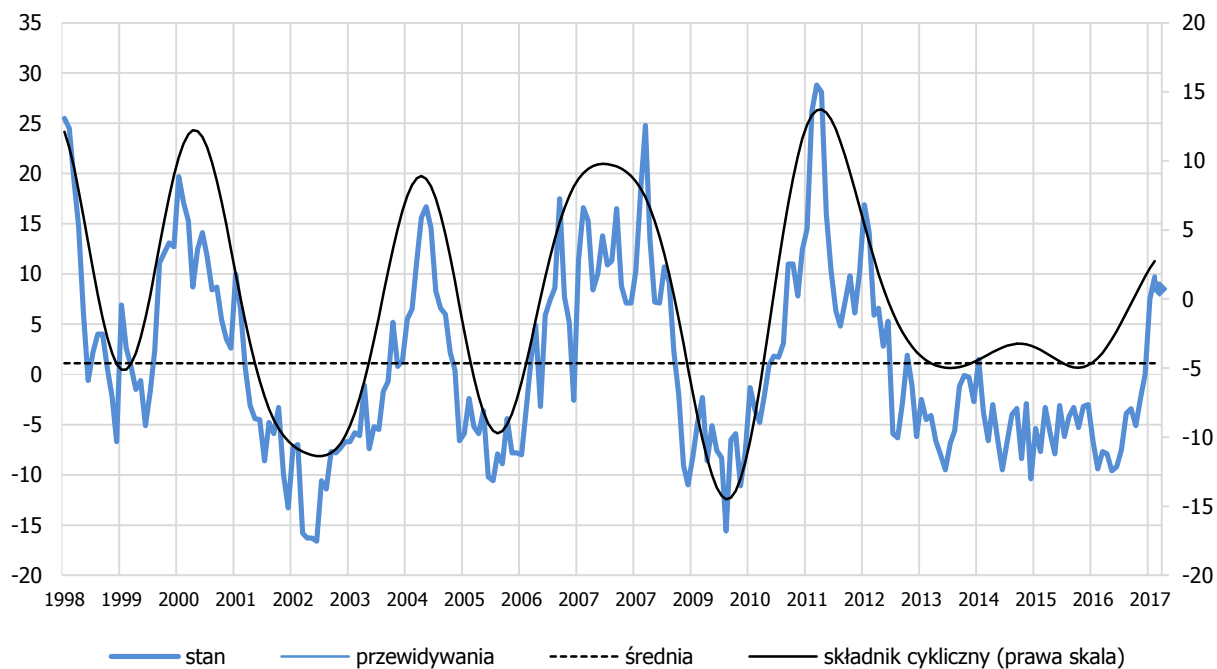

	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
wzrost	18,4	15,7	17,6	15,0	15,4	9,2
brak zmiany	71,5	70,9	68,2	67,9	69,9	76,5
spadek	10,1	13,4	14,2	17,0	14,6	14,3
saldo (1.-3.)	7,3	2,3	3,4	-2,0	0,8	-5,1

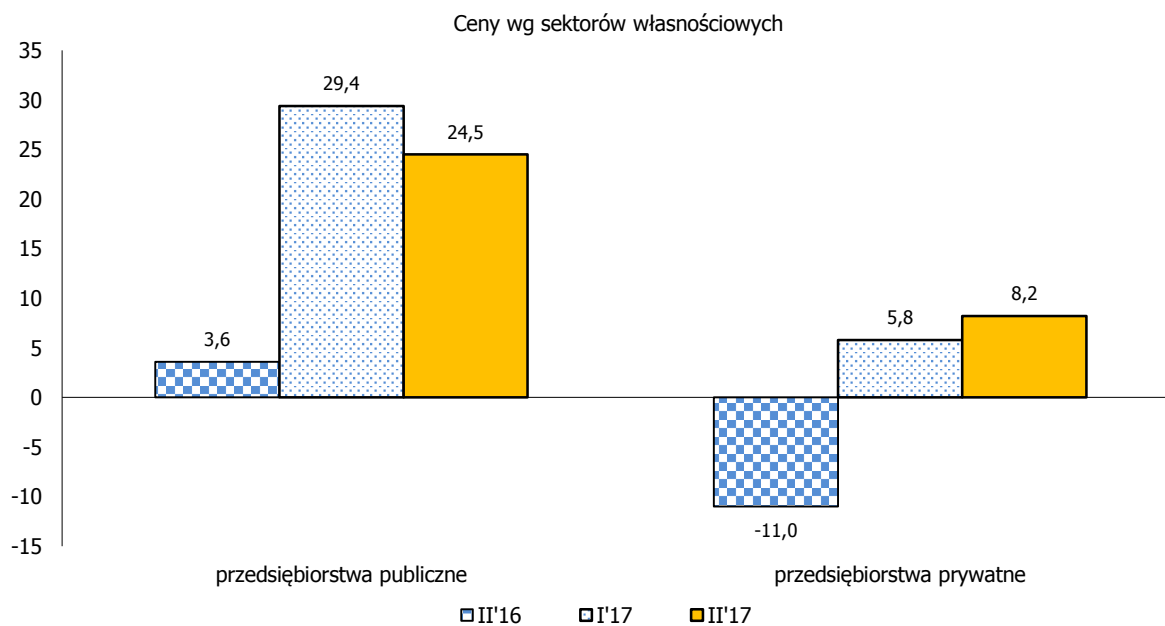

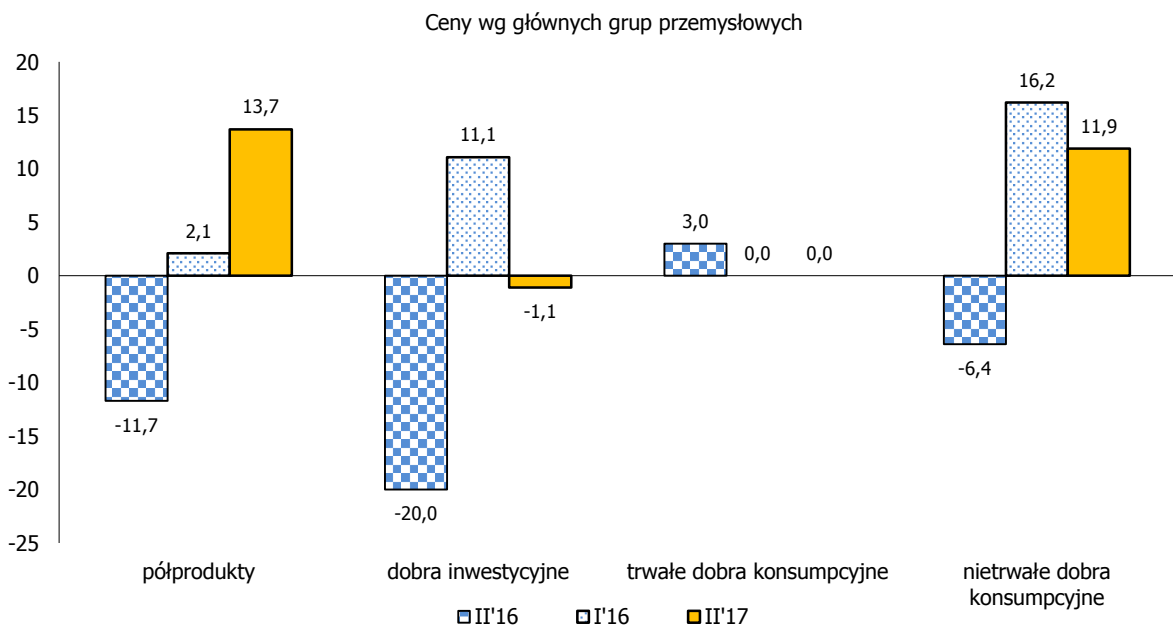
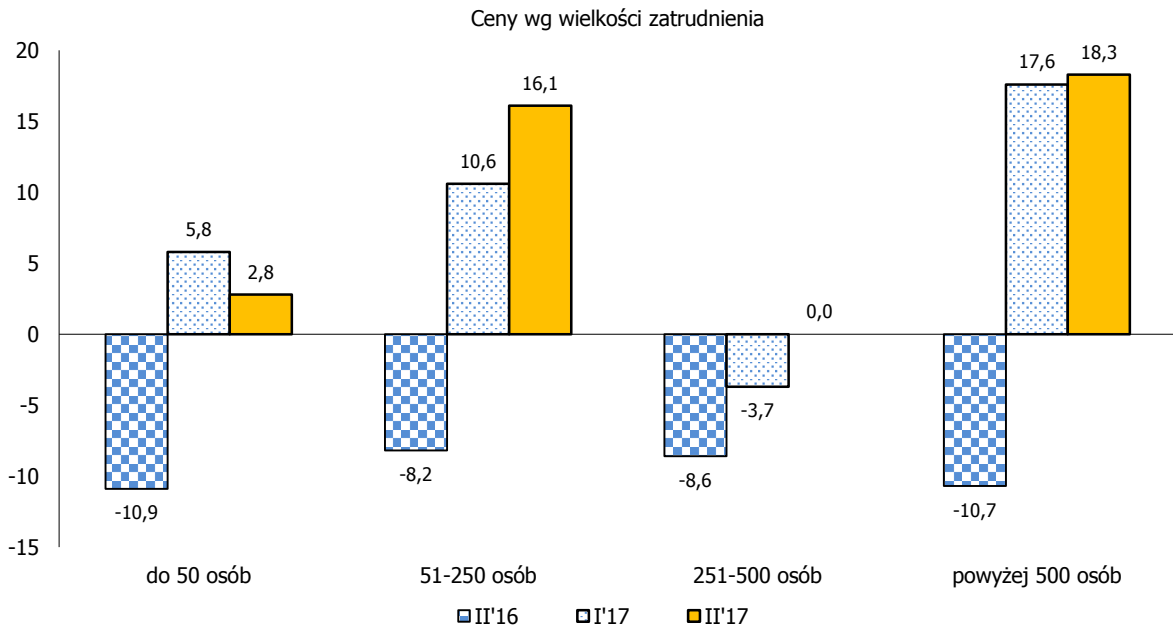

CENY

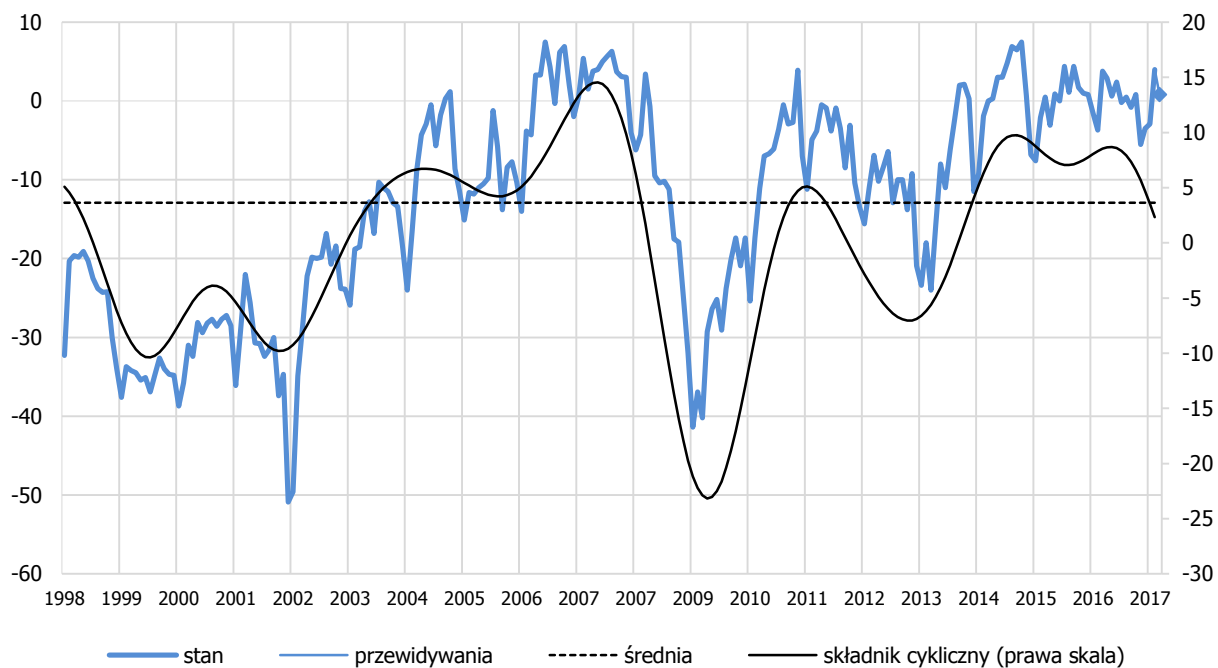

	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
wzrost	8,5	9,2	10,1	17,1	20,0	17,4
brak zmiany	73,7	79,3	79,9	73,3	69,8	73,7
spadek	17,9	11,5	10,1	9,6	10,3	8,9
saldo (1.-3.)	-9,4	-2,3	0,0	7,5	9,7	8,5

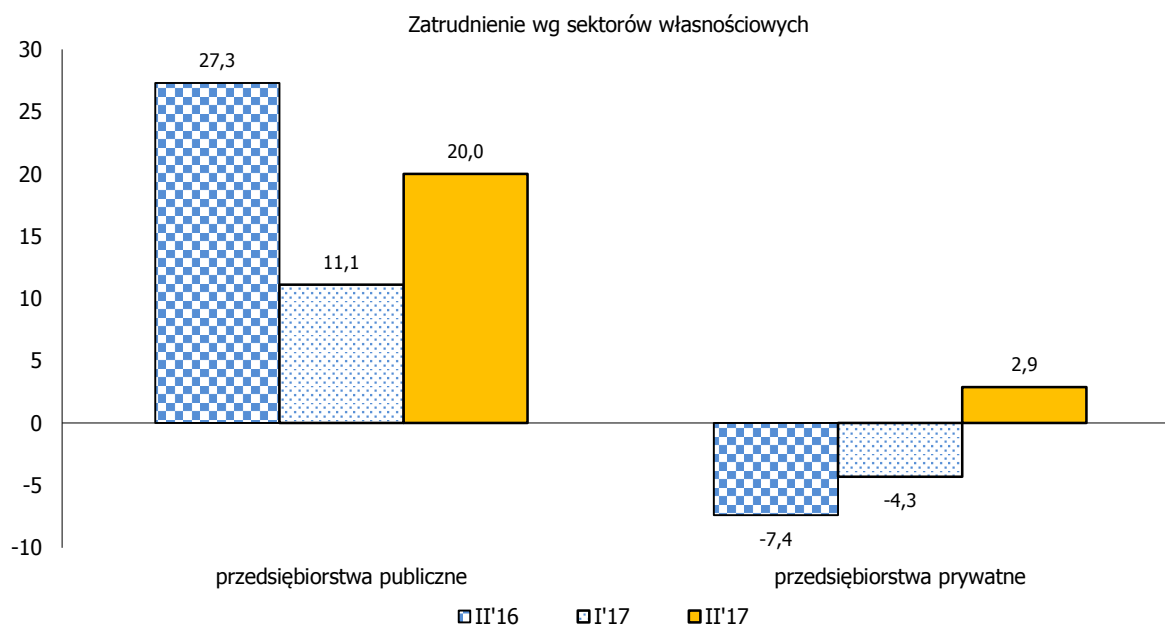

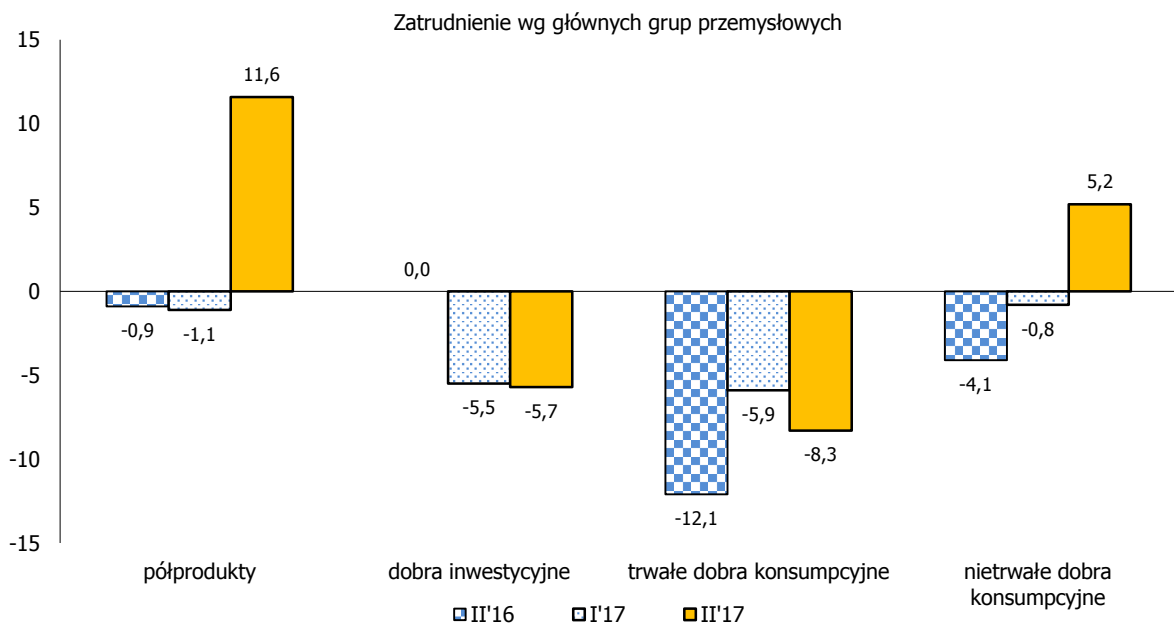
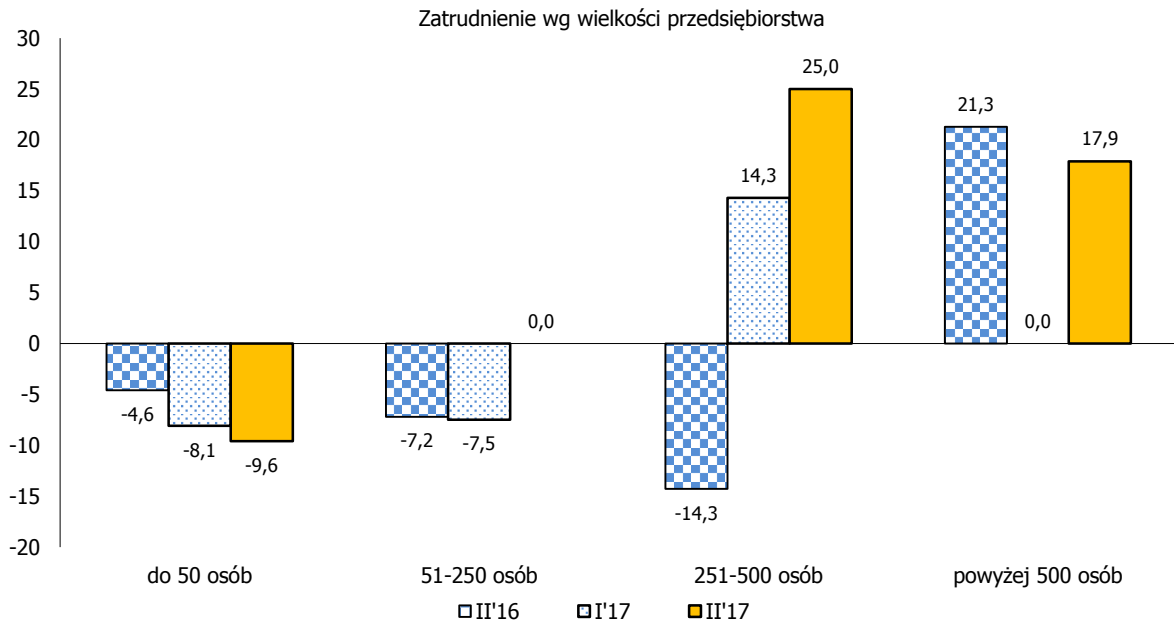

ZATRUDNIENIE

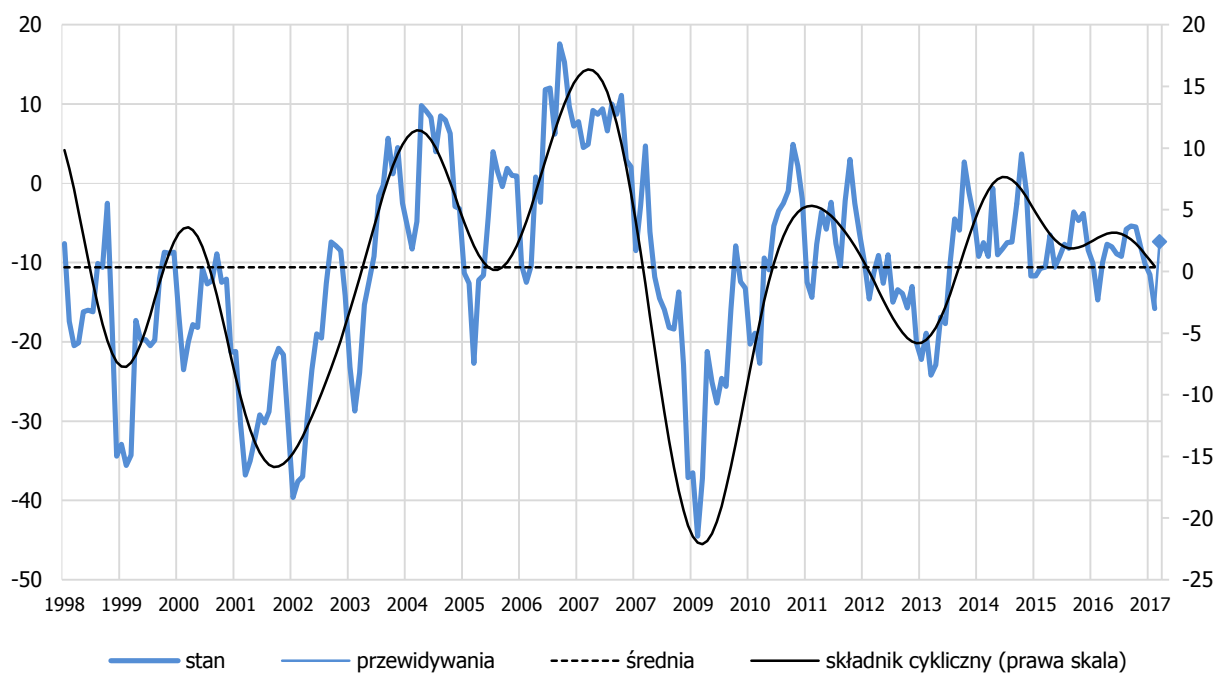

	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
wzrost	10,8	11,6	12,8	12,6	15,6	13,6
brak zmiany	74,7	71,4	70,9	71,9	72,8	73,6
spadek	14,5	17,1	16,3	15,5	11,6	12,8
saldo (1.-3.)	-3,7	-5,5	-3,5	-2,9	4,0	0,8

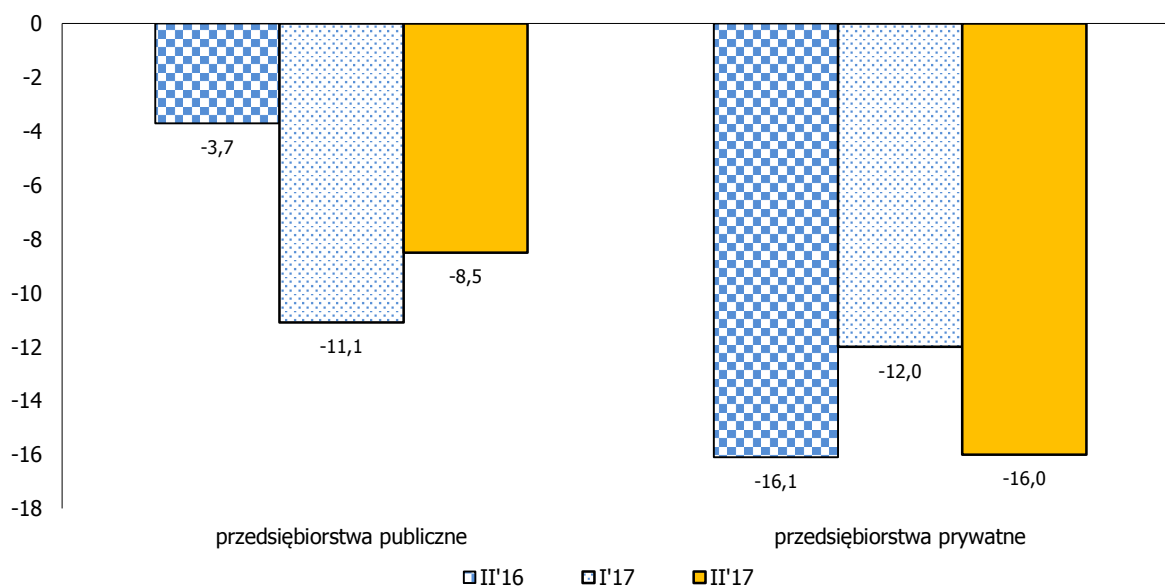

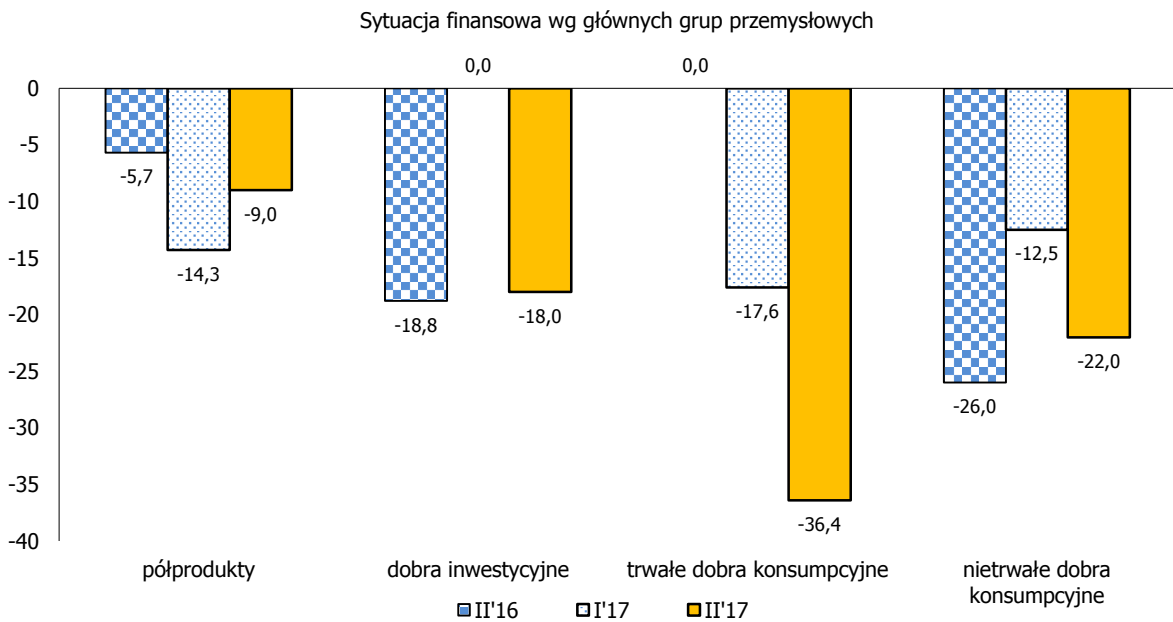
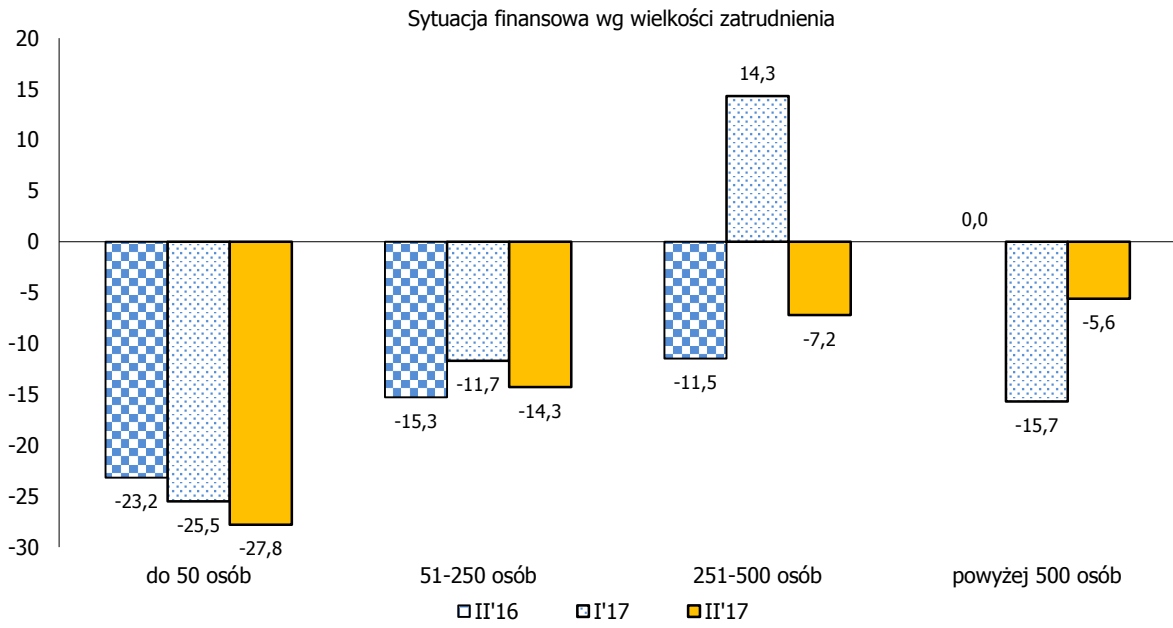
SYTUACJA FINANSOWA

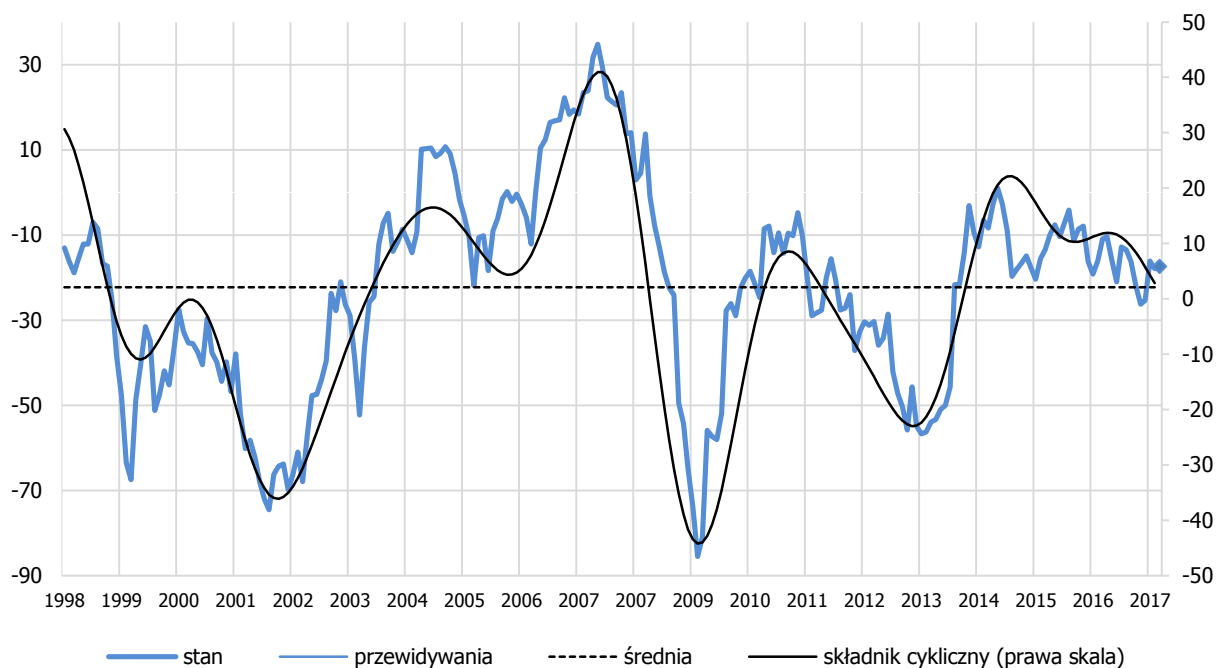
	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
poprawa	9,6	13,2	14,6	13,3	8,5	14,7
brak zmiany	66,1	65,6	60,6	62,0	67,2	63,2
pogorszenie	24,3	21,2	24,8	24,8	24,3	22,1
saldo (1.-3.)	-14,7	-8,0	-10,2	-11,5	-15,8	-7,4

Sytuacja finansowa wg sektorów własnościowych

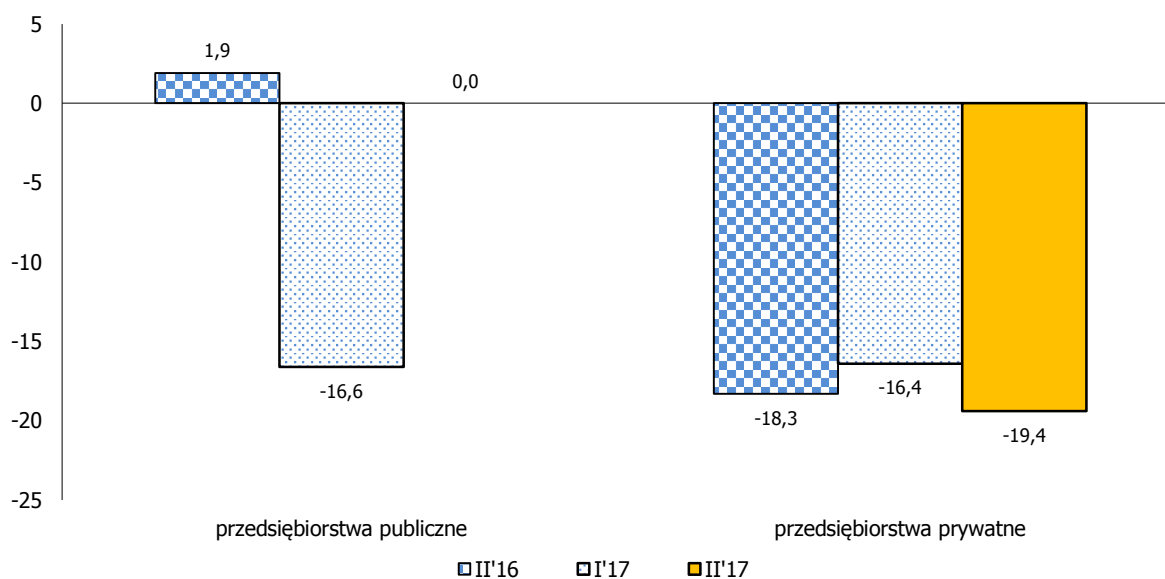

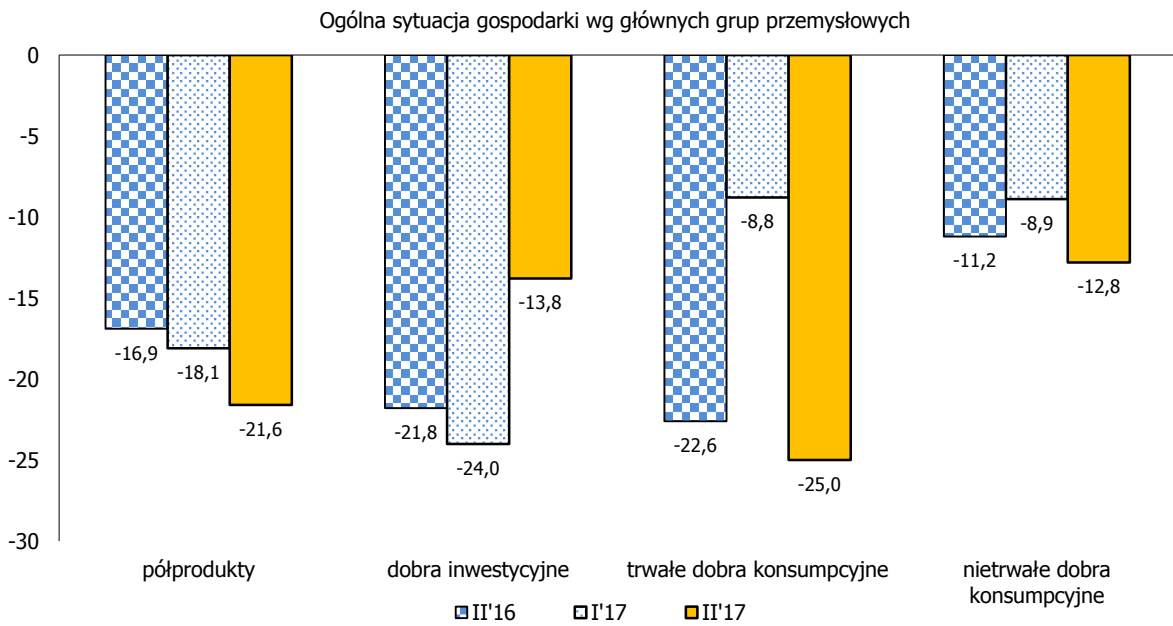
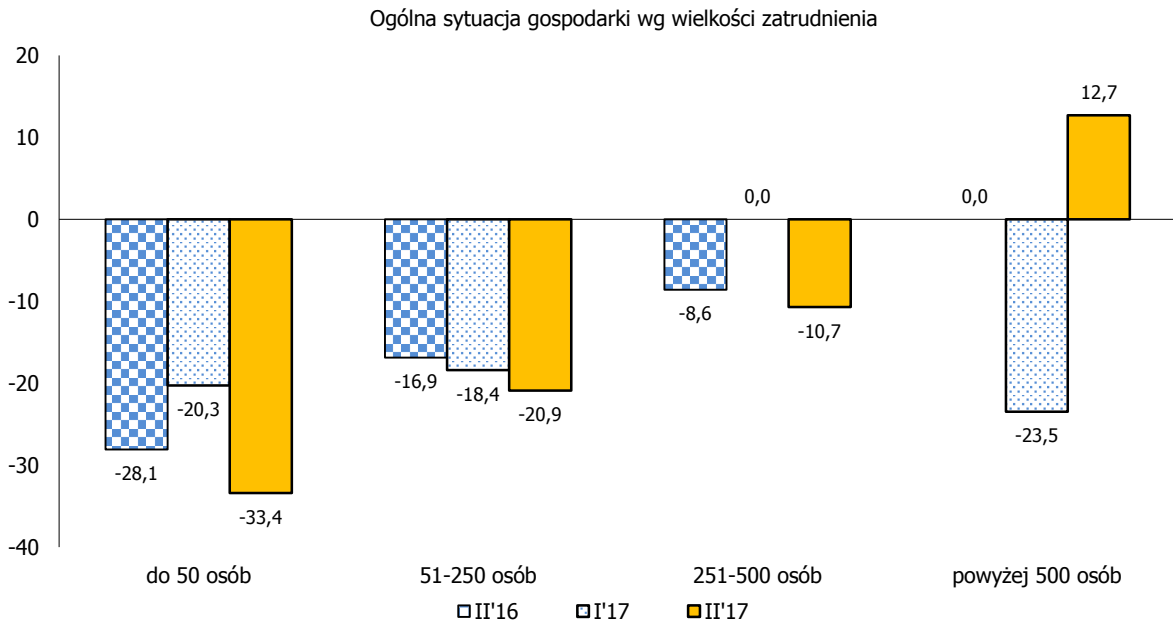
OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARKI

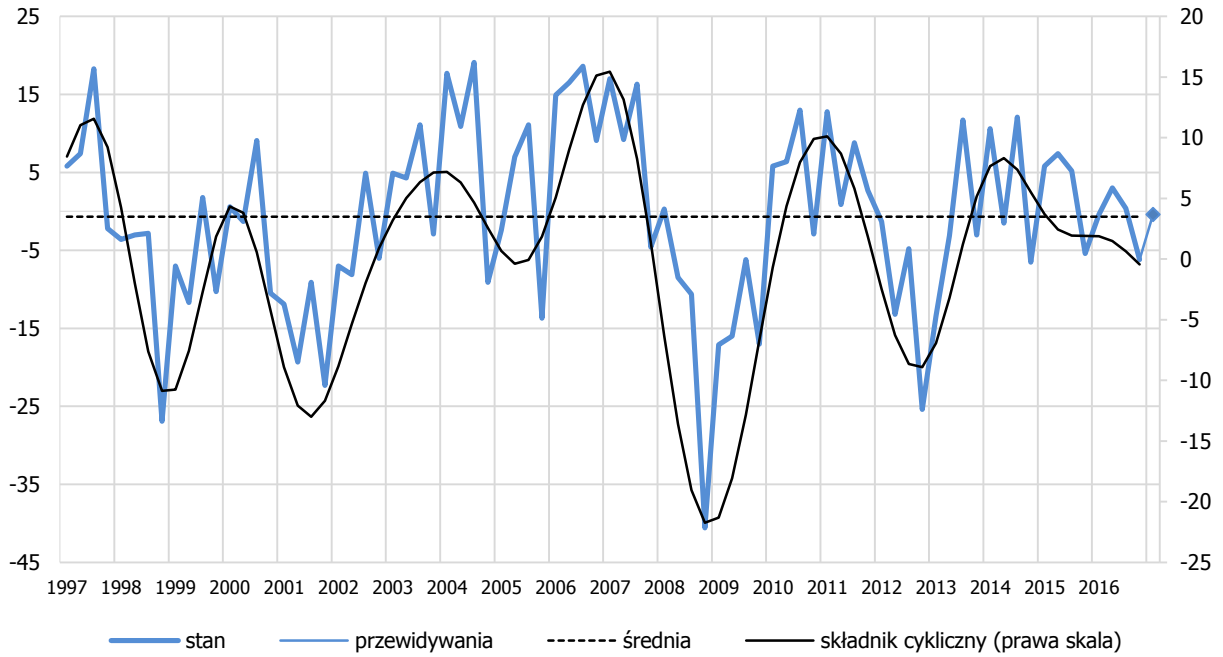
	II'16	XI'16	XII'16	I'17	II'17	przewidywania
poprawa	6,5	7,6	9,7	11,1	9,8	13,8
brak zmiany	70,9	58,5	55,2	61,7	62,6	55,0
pogorszenie	22,6	33,9	35,1	27,2	27,7	31,2
saldo (1.-3.)	-16,1	-26,3	-25,4	-16,1	-17,9	-17,4

Ogólna sytuacja gospodarki wg sektorów własnościowych

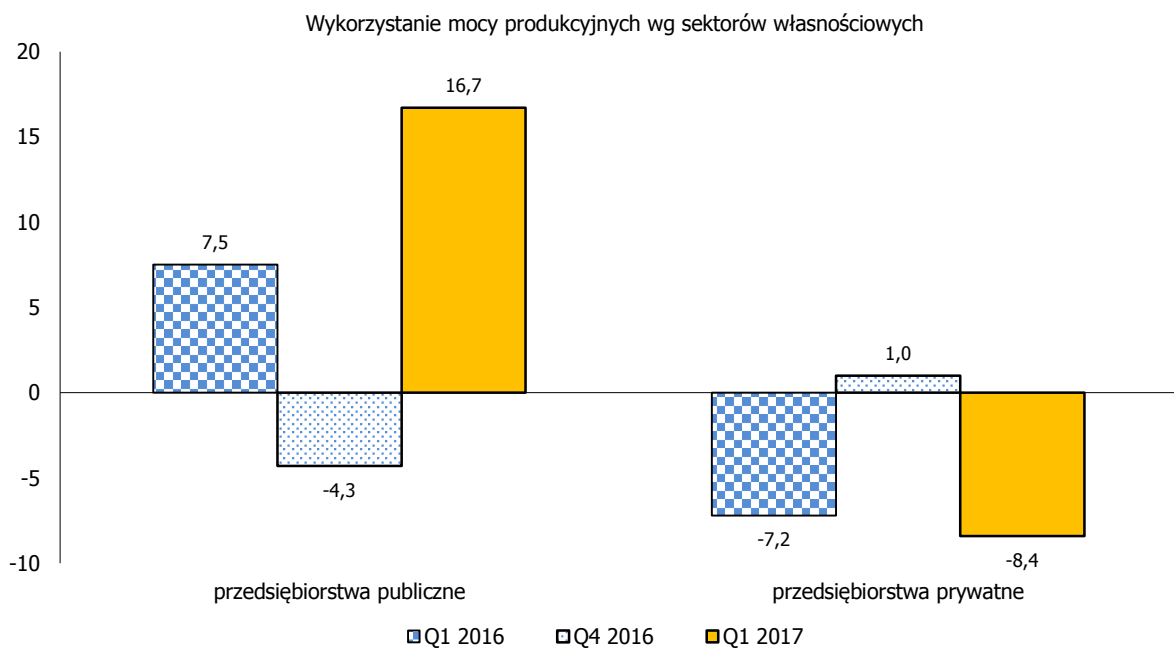

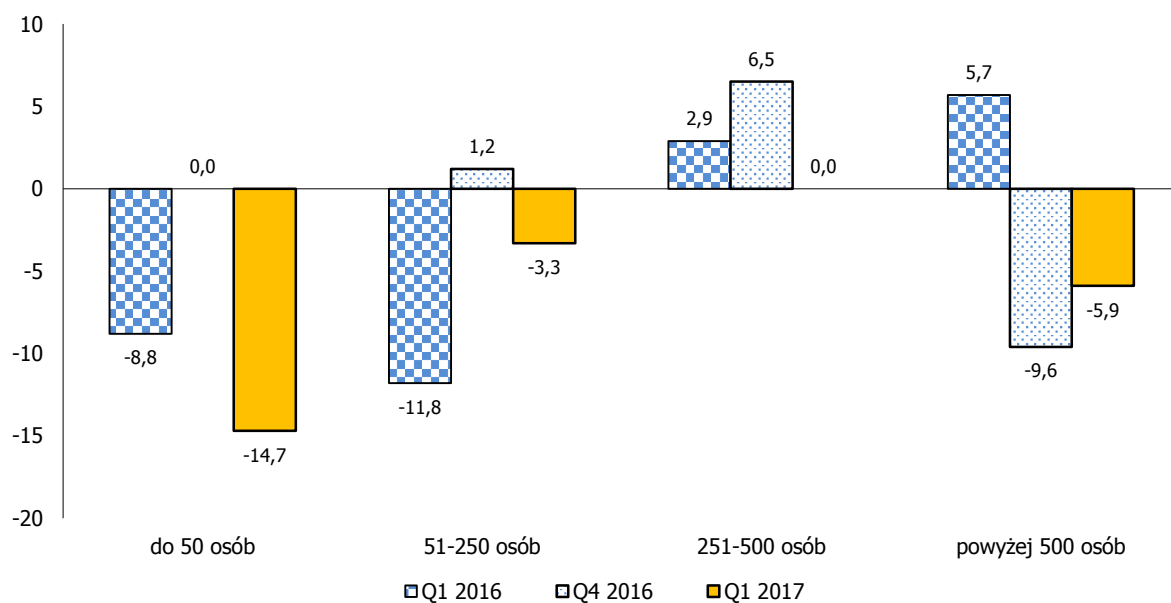
WYKORZYSTANIE MOCY PRODUKCYJNYCH

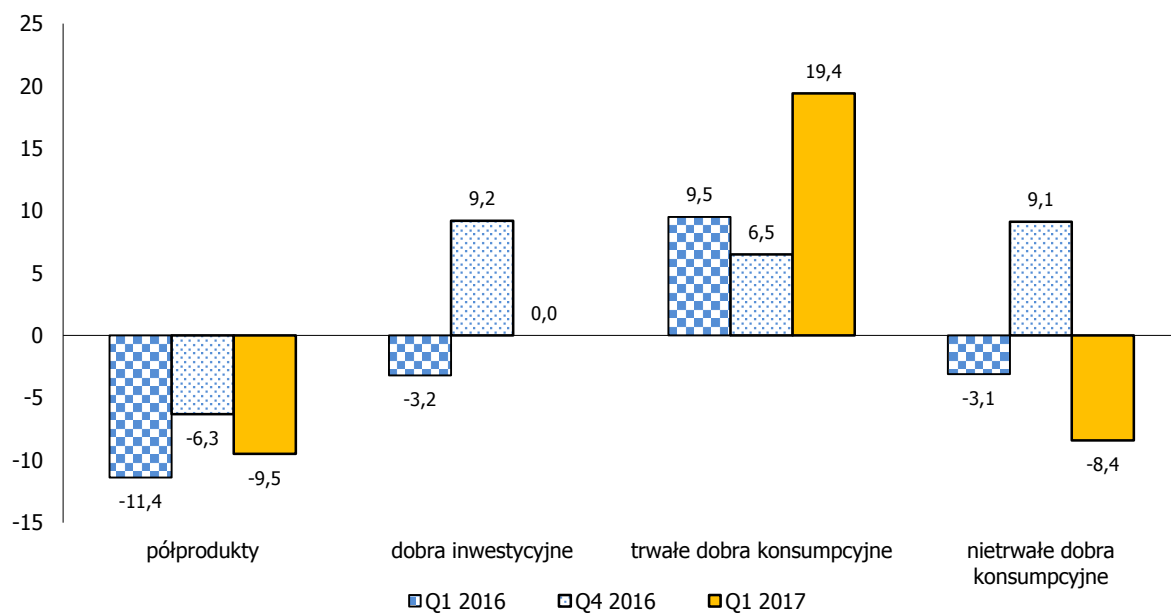
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	przewidywania
wzrost	13,1	18,1	18,9	20,0	14,8	19,1
brak zmiany	68,4	63,5	65,3	60,4	64,2	61,4
spadek	18,5	18,5	15,9	19,6	21,0	19,5
saldo (1.-3.)	-5,4	-0,4	3,0	0,4	-6,2	-0,4
stopień wykorzystania mocy produkcyjnych (%)	73,3	71,7	76,8	73,5	72,3	73,2

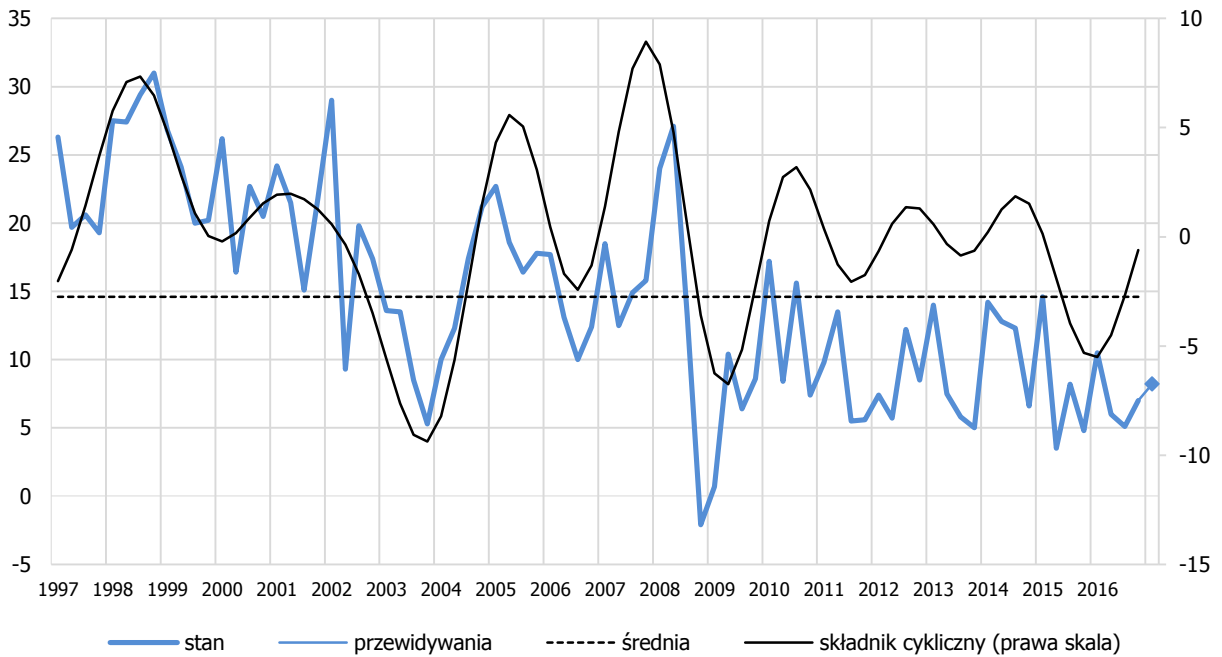
Wykorzystanie mocy produkcyjnych wg wielkości zatrudnienia

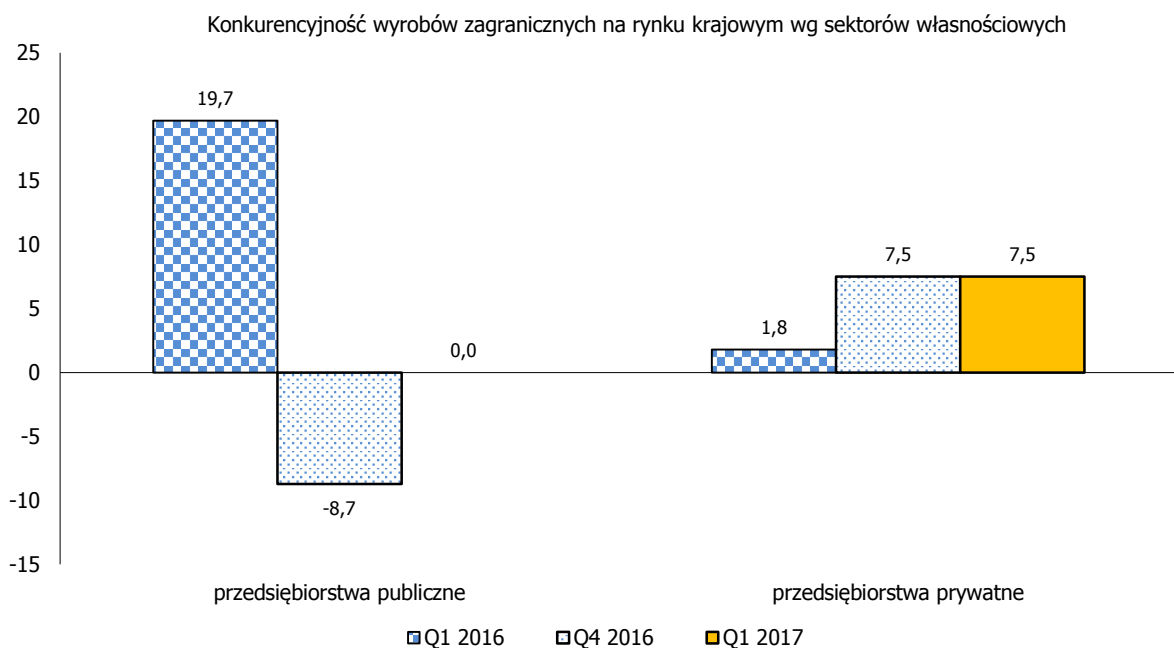
Wykorzystanie mocy produkcyjnych wg głównych grup przemysłowych

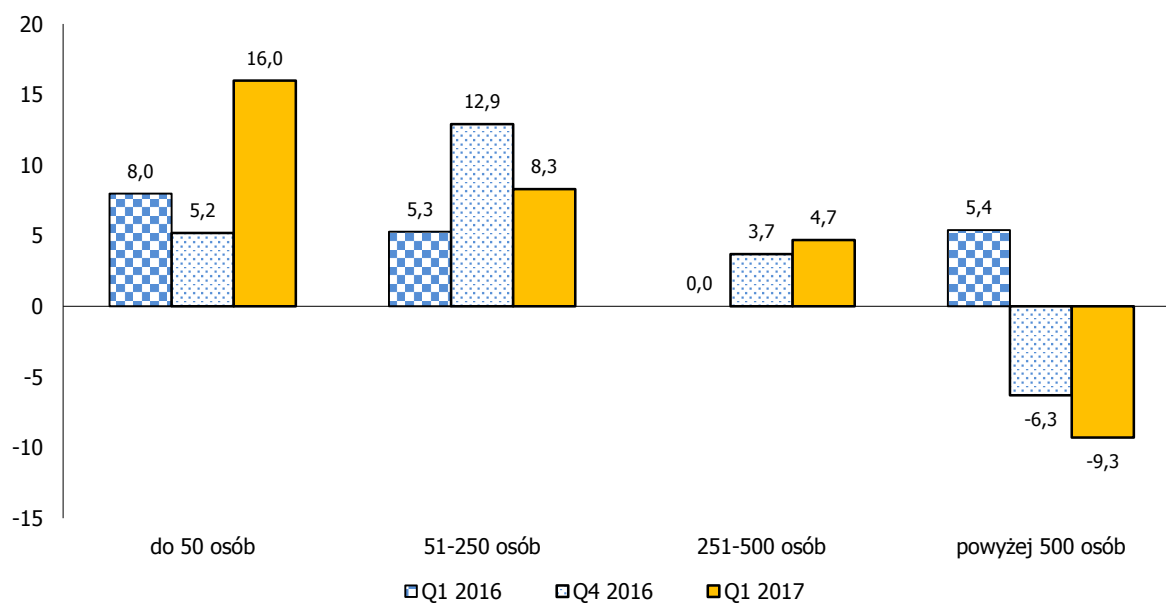
KONKURENCYJNOŚĆ TOWARÓW ZAGRANICZNYCH

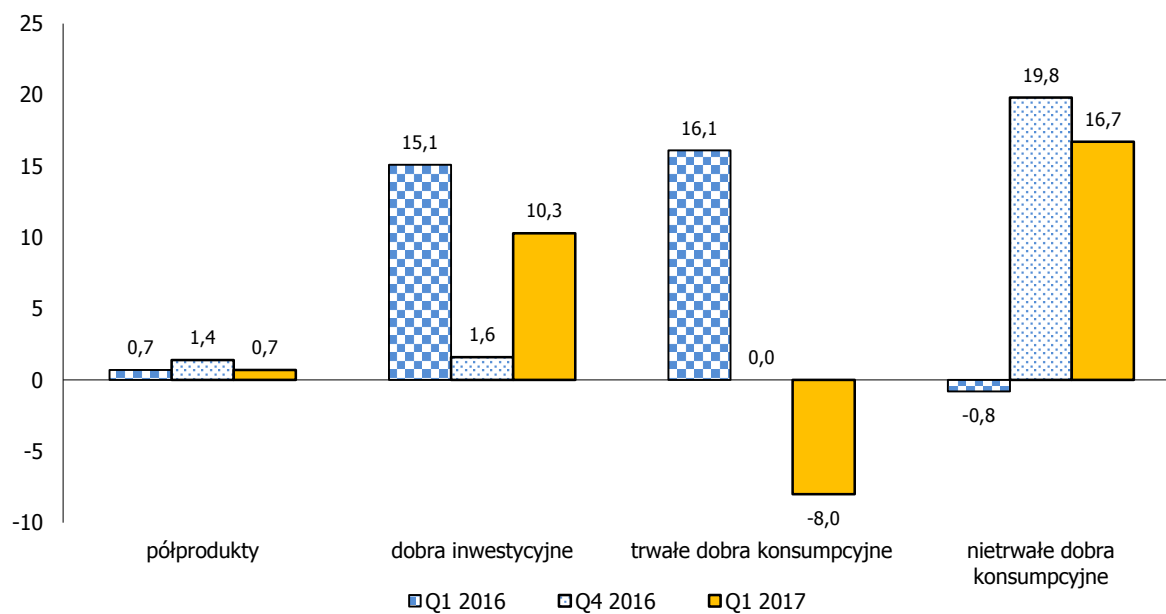
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	przewidywania
wzrost	12,2	14,1	11,5	11,8	14,6	13,9
brak zmiany	80,4	82,4	83,0	81,5	77,7	80,4
spadek	7,4	3,6	5,5	6,7	7,6	5,7
trudno ocenić	26,3	25,4	27,3	29,2	32,8	37,4
saldo (1.-3.)	4,8	10,5	6,0	5,1	7,0	8,2

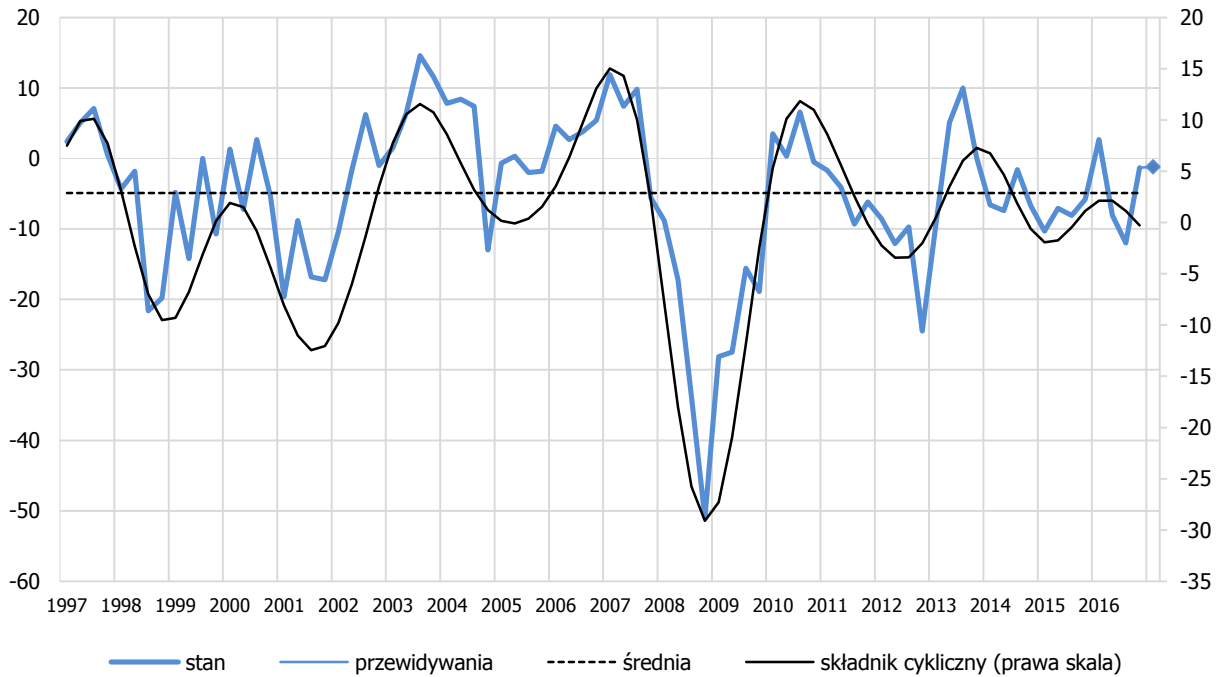
Konkurencyjność wyrobów zagranicznych na rynku krajowym wg wielkości zatrudnienia

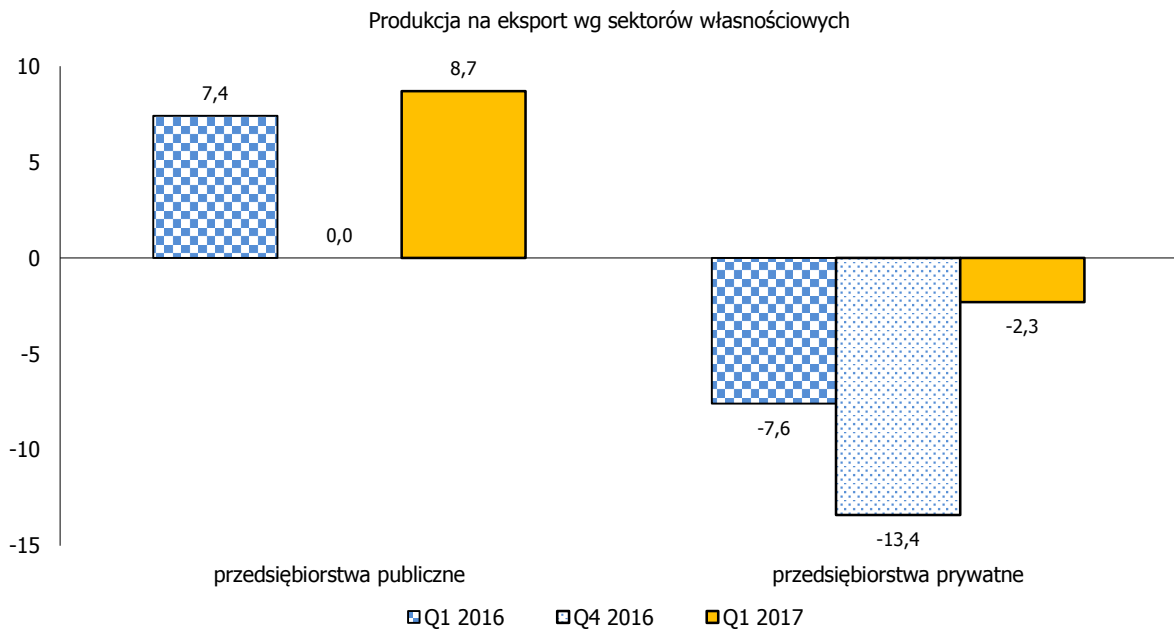
Konkurencyjność wyrobów zagranicznych na rynku krajowym wg głównych grup przemysłowych

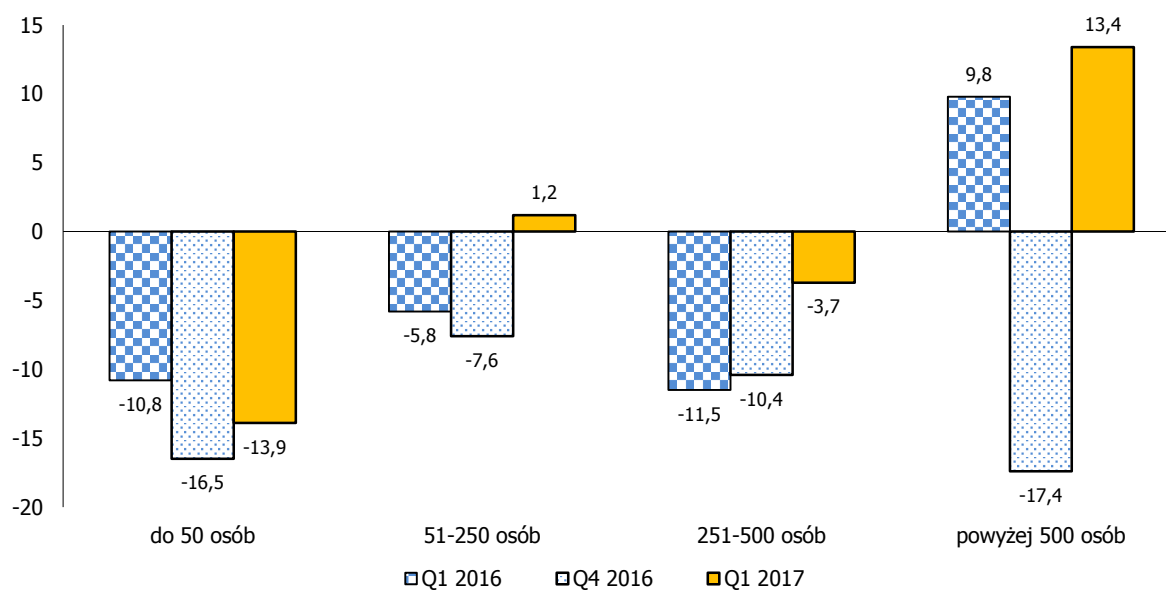
PRODUKCJA NA EKSPORT

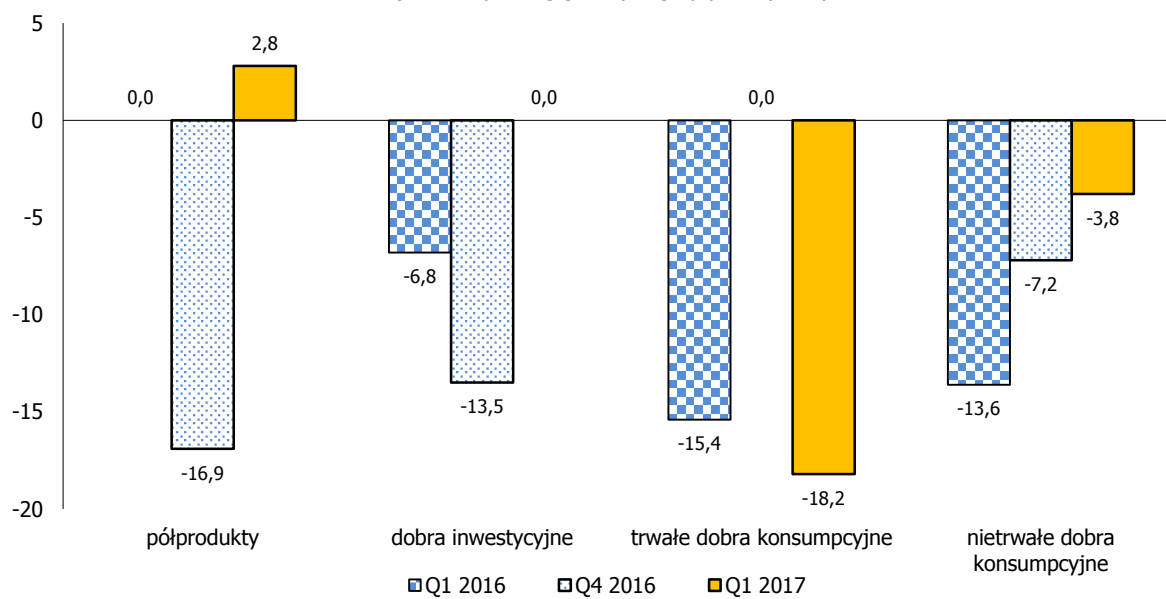
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	przewidywania
wzrost	19,0	20,2	13,8	11,6	14,3	14,6
brak zmiany	56,3	62,3	64,3	64,8	70,1	69,6
spadek	24,8	17,5	21,9	23,6	15,6	15,8
saldo (1.-3.)	-5,8	2,7	-8,1	-12,0	-1,3	-1,2

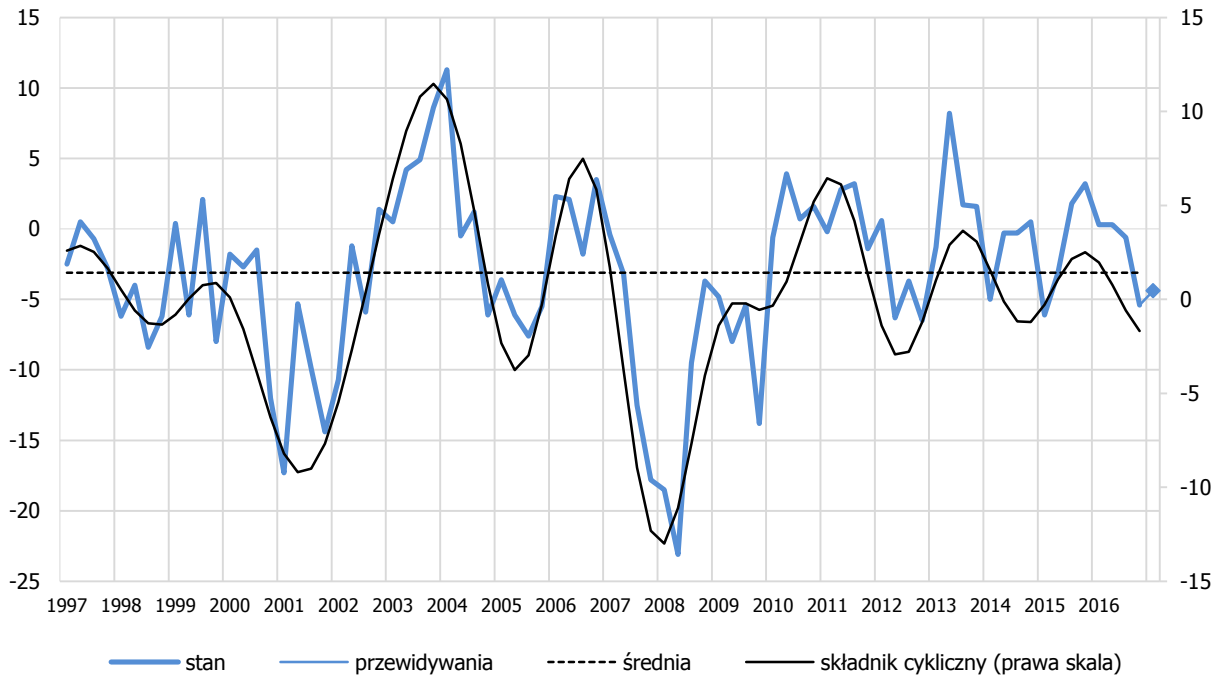
Produkcja na eksport wg wielkości zatrudnienia

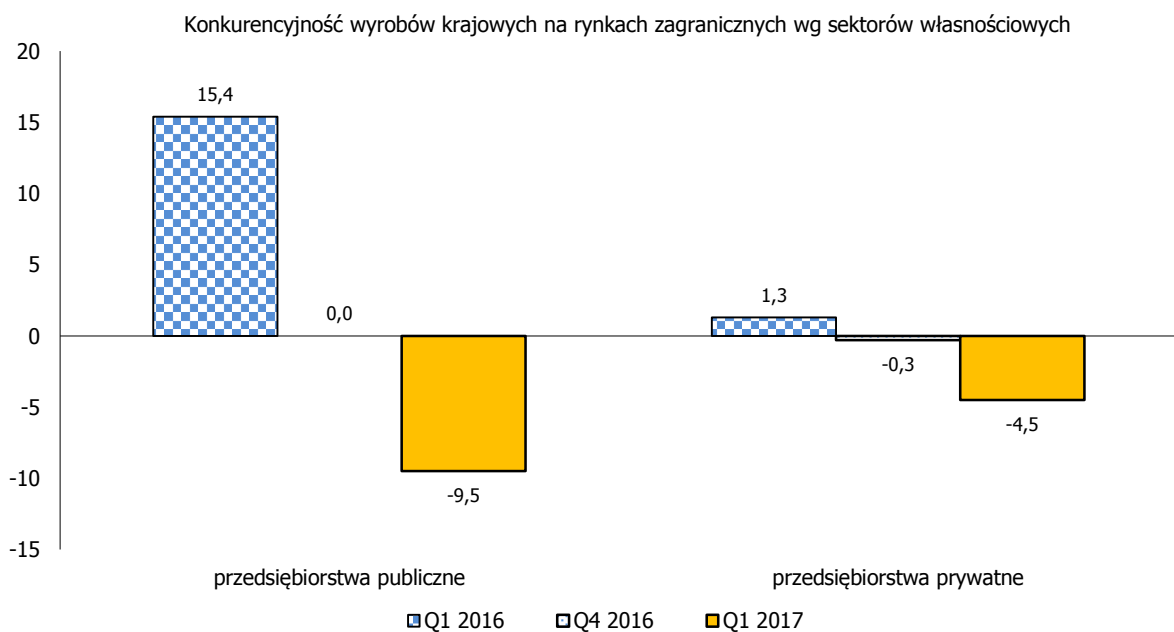
Produkcja na eksport wg głównych grup przemysłowych

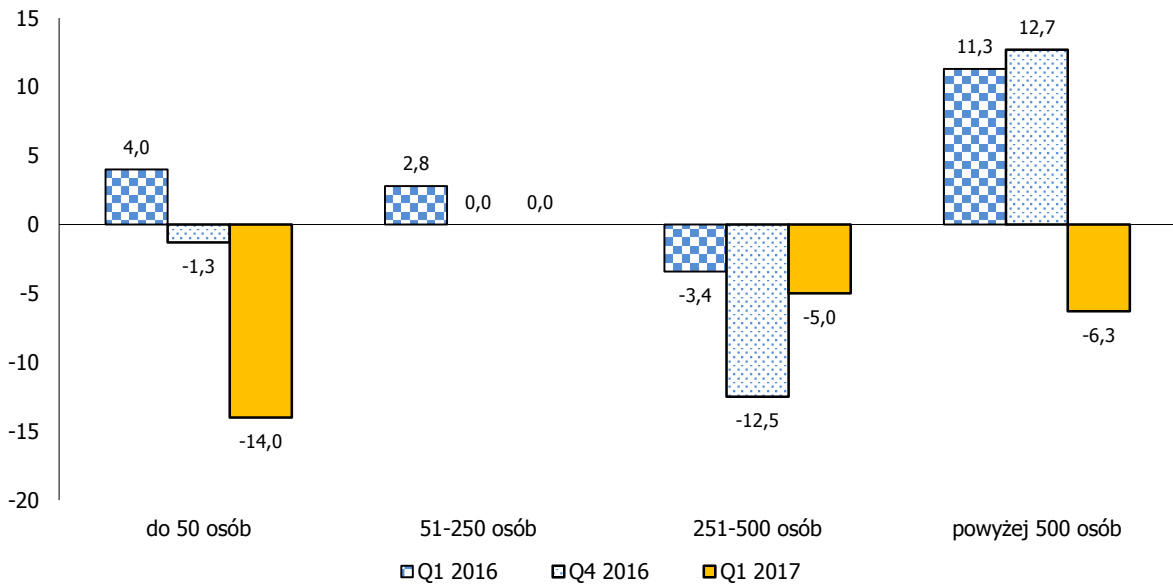
KONKURENCYJNOŚĆ WYROBÓW KRAJOWYCH NA RYNKACH ZAGRANICZNYCH

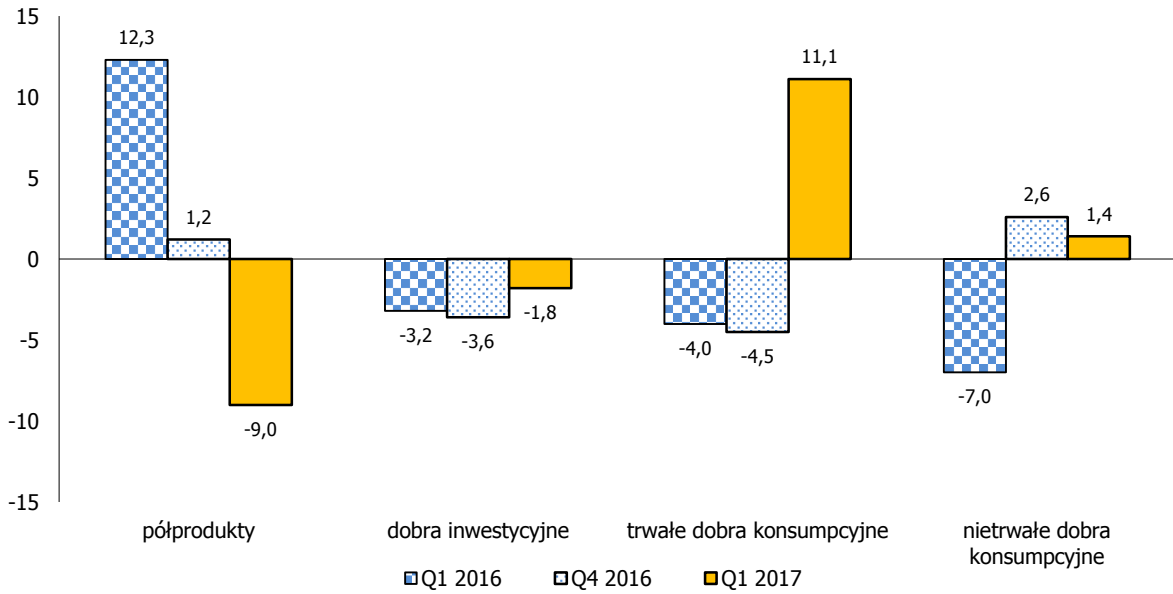
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	przewidywania
wzrost	12,2	11,6	10,7	8,7	7,7	7,9
brak zmiany	78,7	77,1	78,9	82,0	79,2	79,8
spadek	9,0	11,3	10,4	9,3	13,1	12,3
trudno ocenić	21,8	23,4	27,4	28,8	29,3	33,3
saldo (1.-3.)	3,2	0,3	0,3	-0,6	-5,4	-4,4

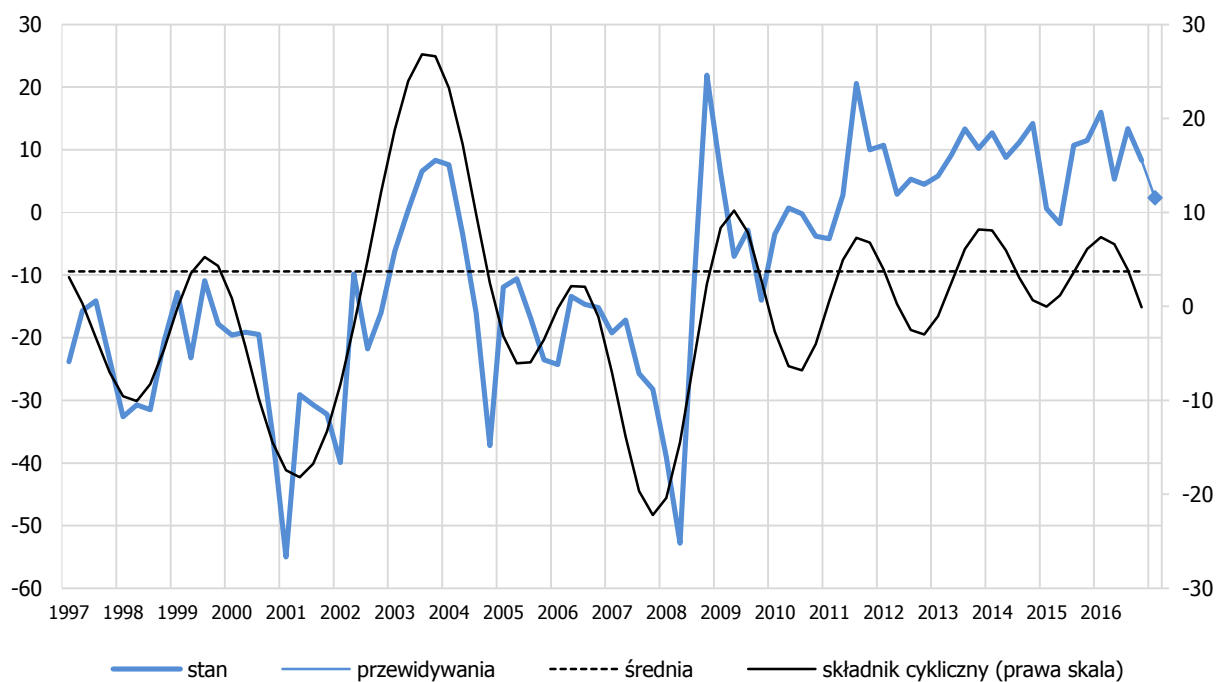
Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg wielkości zatrudnienia

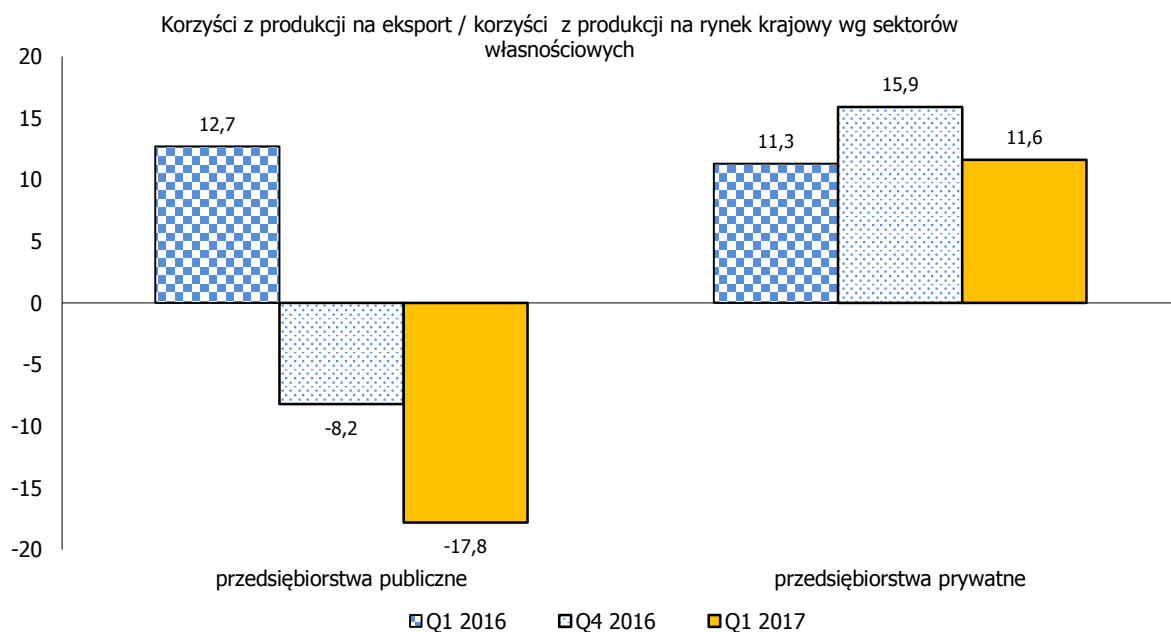
Konkurencyjność wyrobów krajowych na rynkach zagranicznych wg głównych grup przemysłowych

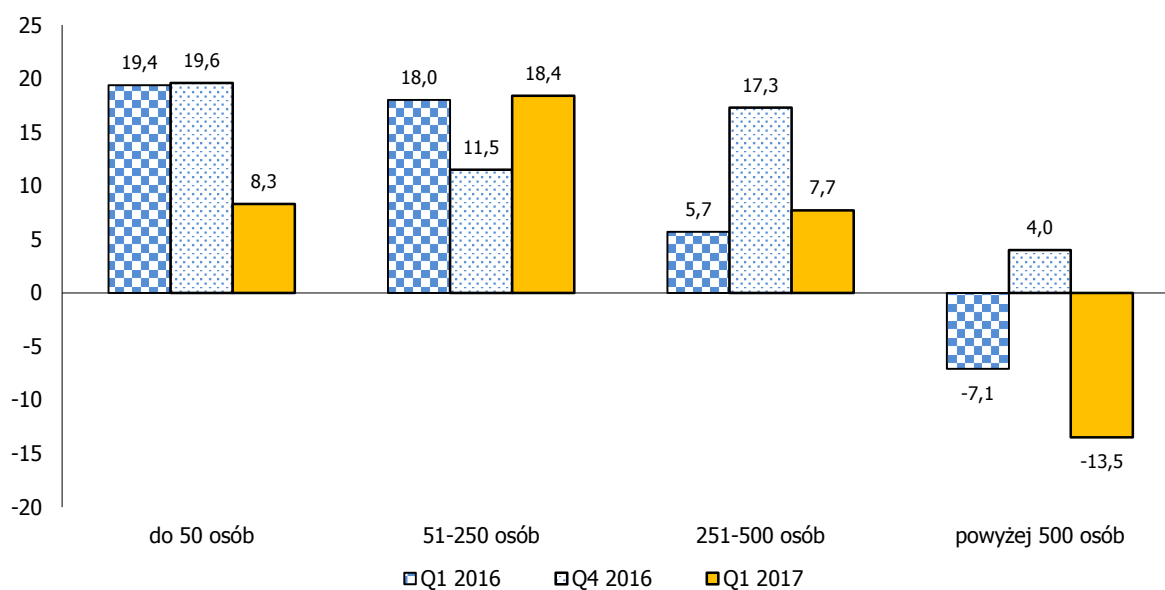
KORZYŚCI Z PRODUKCJI NA EKSPORT W STOSUNKU DO KORZYŚCI Z PRODUKCJI NA RYNEK KRAJOWY

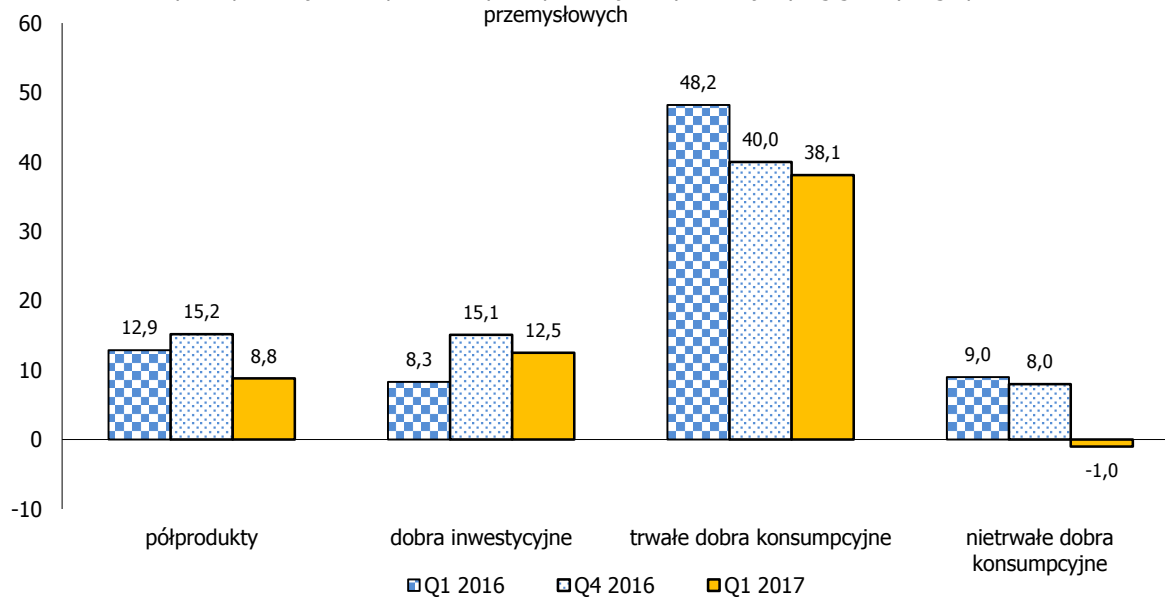
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	przewidywania
wzrost	32,6	31,7	26,3	31,0	26,1	20,6
brak zmiany	46,3	52,6	52,7	51,4	56,1	61,1
spadek	21,1	15,7	21,0	17,6	17,8	18,3
saldo (1.-3.)	11,5	16,0	5,3	13,4	8,3	2,3

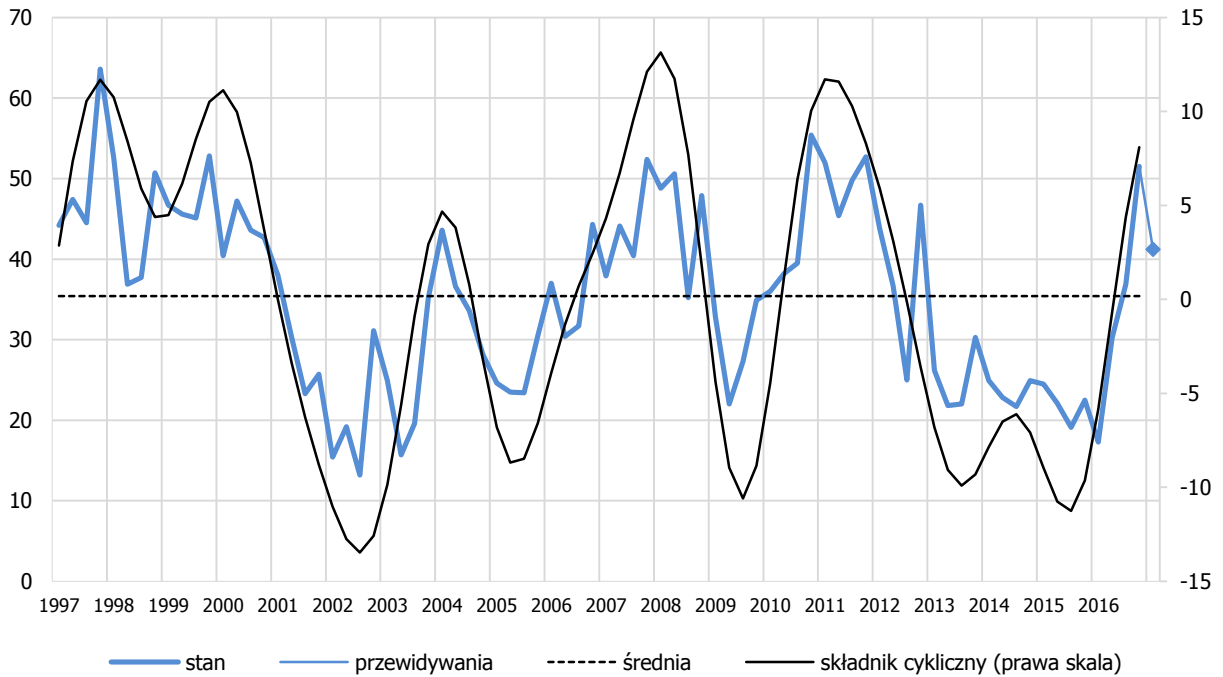
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg wielkości zatrudnienia

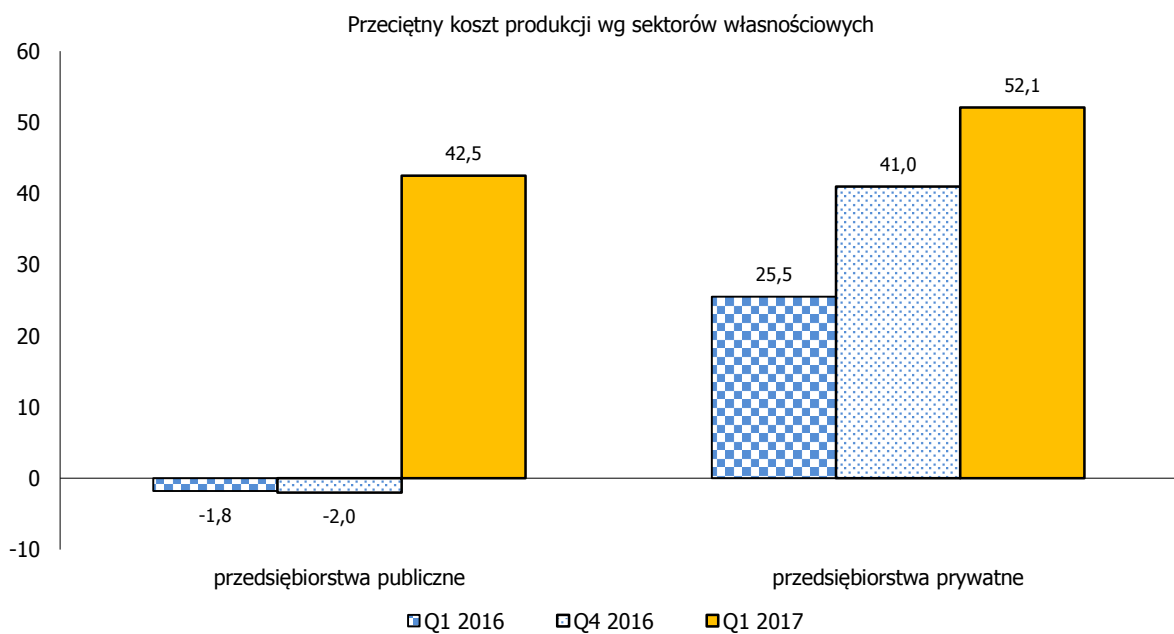
Korzyści z produkcji na eksport / korzyści z produkcji na rynek krajowy wg głównych grup przemysłowych

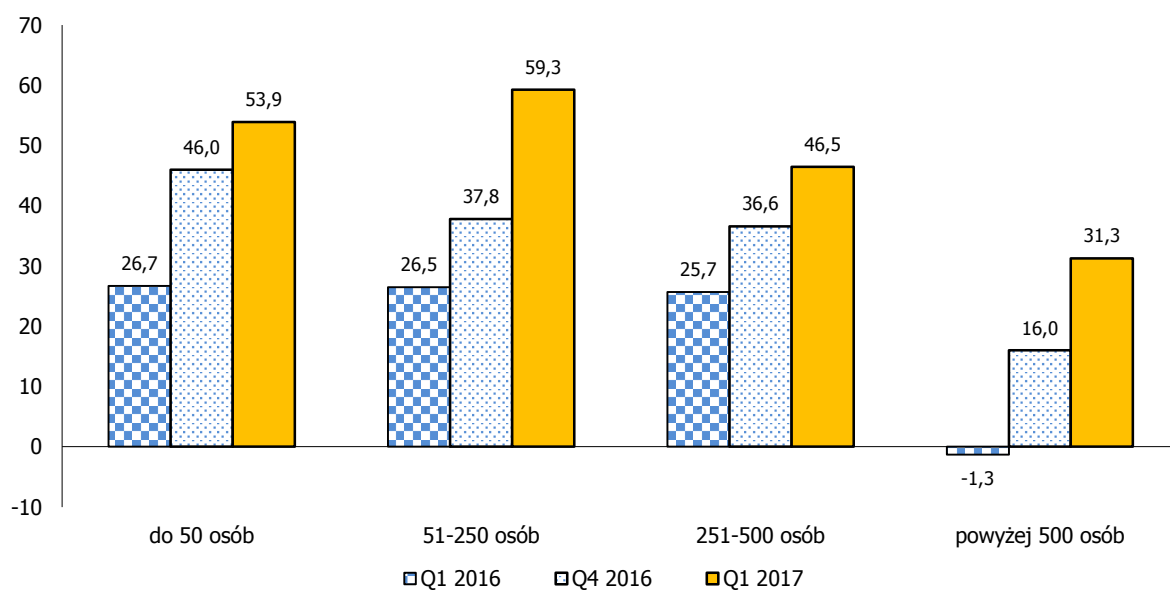
PRZECIĘTNY KOSZT PRODUKCJI

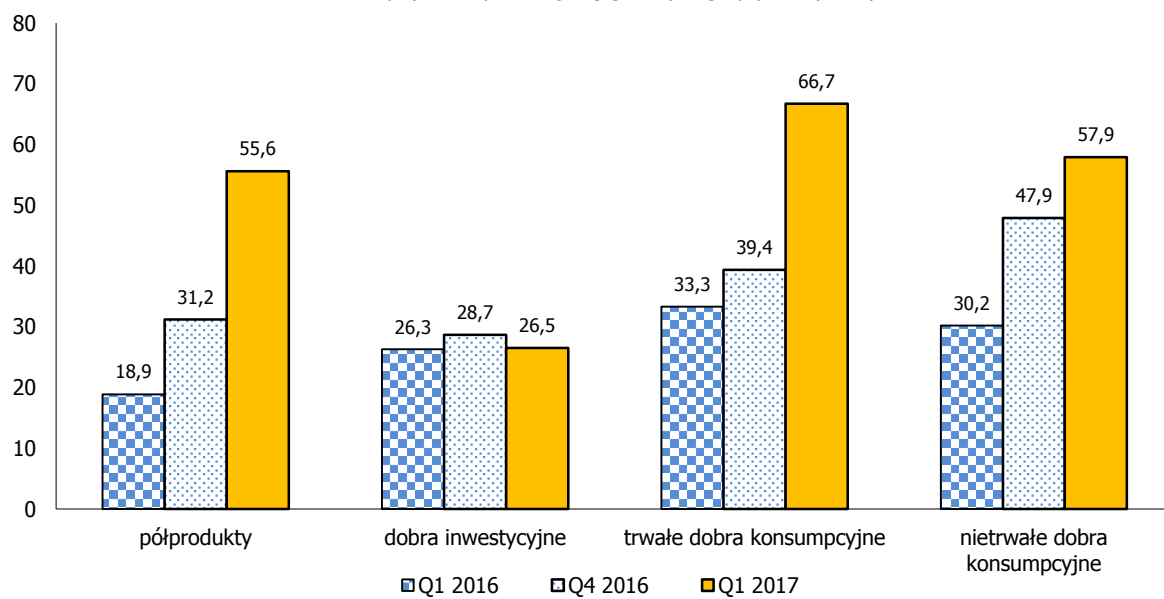
	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q1 2017	przewidywania
wzrost	31,9	29,1	38,1	42,5	55,9	45,4
brak zmiany	58,7	59,2	54,0	52,0	39,7	50,3
spadek	9,4	11,8	7,9	5,6	4,4	4,2
saldo (1.-3.)	22,5	17,3	30,2	36,9	51,5	41,2

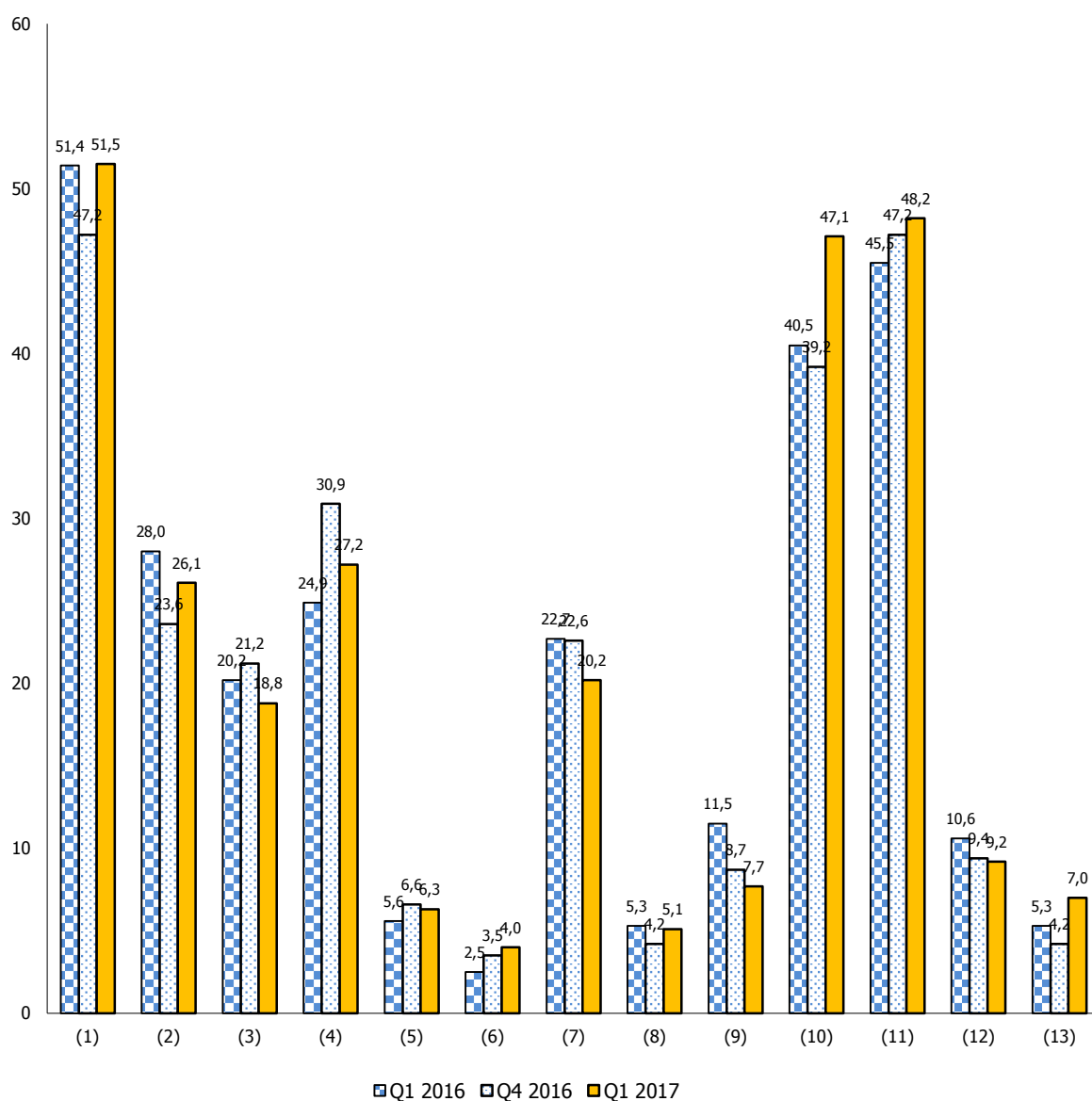
Przeciętny koszt produkcji wg wielkości zatrudnienia

Przeciętny koszt produkcji wg głównych grup przemysłowych

BARIERY DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

- (1) niedostateczny popyt krajowy
- (2) niedostateczny popyt zagraniczny
- (3) konkurencyjny import
- (4) brak wykwalifikowanej siły roboczej
- (5) niedostateczne wyposażenie
- (6) brak surowców i materiałów
- (7) niska płynność finansowa
- (8) niska dostępność kredytu
- (9) niekorzystne warunki kredytowe
- (10) niestabilność przepisów prawnych
- (11) obciążenia podatkowe
- (12) inne
- (13) nie występują

3. Koniunktura w przemyśle przetwórczym w 2016 roku

Rok 2016 był oczekiwany z nadzieją poprawy koniunktury. Nadzieje te nie spełniły się. Najbardziej charakterystyczną cechą sytuacji w przemyśle przetwórczym była zmienność nastrojów przedsiębiorców, najsilniej widoczna w przekroju według form własności. W wahaniami wskaźnika koniunktury rytm sezonowy jest silnie zakłócony. Wartości IRGIND przez większość miesięcy pozostawały ujemne – co oznacza, że odsetek przedsiębiorców odczuwających pogorszenie się koniunktury był większy – i niższe od wartości średniej. Tylko dwukrotnie, w marcu i w sierpniu, wskaźnik przyjął wartości dodatnie, odpowiednio +2,4 pkt. i +0,3 pkt. Te próby odbicia nie zmieniły jednak tendencji spadkowej, dominującej w przebiegu zarówno wartości surowych jak i składnika cyklicznego. W ciągu roku wartość wskaźnika zmniejszyła się o prawie 5,0 punktów, z -5,3 do -10,2 pkt. Był to zatem spadek większy niż w 2015 r., kiedy wyniósł 3,0 pkt.

Inną cechą, powtarzającą się w roku 2016, a widoczną w latach wcześniejszych, było „zagubienie się” przedsiębiorstw, które wyrażało się w prawie naprzemiennych wzrostach i spadkach wartości wskaźnika koniunktury, oraz różnicach w ocenie zarówno sytuacji bieżącej jak i prognoz na najbliższą przyszłość. Oceny sytuacji bieżącej, dokonywane przez przedsiębiorstwa publiczne, cechował większy optymizm. Wskaźnik koniunktury dla sektora publicznego częściej przyjmował wartości dodatnie, ale amplituda ich zmian była zdecydowanie większa. Wartości wskaźnika w ciągu 12 miesięcy zmieniały się w przedziale od -9,3 do +15,5 pkt. W skali całego roku wartość wskaźnika zmalała o 3,6 pkt., z poziomu +6,5 do +2,9 pkt. Oceny przedsiębiorców prywatnych były mniej optymistyczne. Wskaźnik koniunktury w sektorze prywatnym tylko raz, w marcu 2016, przyjął wartość dodatnią, +2,1 pkt. W pozostałych miesiącach pozostawały one ujemne. Amplituda ich wahań była mniejsza, mieściła się w przedziale od -11,8 do +2,1 pkt. W skali całego roku spadek wartości wskaźnika w sektorze prywatnym był nieco większy niż w publicznym; wyniósł 4,8 pkt. Podobne zróżnicowanie reakcji firm prywatnych i publicznych widoczne było na poziomie podstawowych pytań testu koniunktury. Dotyczy to przede wszystkim poziomu produkcji i portfela zamówień, zarówno ogólnych jak i eksportowych.

Saldo odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji dodatnie wartości przyjmowało tylko w II kwartale. Zmiana wartości salda w skali roku była niewielka, wyniosła 0,4 pkt., z poziomu -9,6 do -10,0 pkt. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień była ujemna przez cały rok. Saldo odpowiedzi na pytanie o wielkość zamówień eksportowych dodatnie wartości przyjęło w III kwartale. W obu przypadkach zmiany wartości sald w skali roku sięgały ok. 3 punktów, chociaż zmiany z miesiąca na miesiąc były zróżnicowane. Także zmiany wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów cechowała duża zmienność. W pierwszej połowie roku wartości salda były dodatnie, w drugiej połowie zaczęły przyjmować wartości ujemne. Największe zróżnicowanie opinii przedsiębiorstw prywatnych i publicznych dotyczyło zmian cen. W ciągu roku wartość salda wzrosła o 5,9 pkt. Saldo odpowiedzi na pytanie o poziom zatrudnienia w grudniu osiągnęło wartość niższą niż w styczniu; różnica wyniosła 2,7 pkt. Saldo odpowiedzi na pytanie dotyczące sytuacji finansowej przedsiębiorstw przez cały rok przyjmowało wartości ujemne. Jego wzrosty i spadki powtarzały się niemal z miesięczną regularnością. Roczna zmiana wartości salda wyniosła 1,3 pkt. Ujemne wartości, najniższe w kolejnych edycjach badania, przyjmowało także saldo odpowiedzi na pytanie o ocenę ogólnej kondycji gospodarki polskiej. W skali roku wartość salda zmniejszyła się o 6,8 pkt.

Pogarszanie się koniunktury odczuli także eksporterzy. Poprawę odnotowano tylko w II kwartale. W pozostałych okresach wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość produkcji na eksport malały. W ciągu całego roku wartość salda obniżyła się o 6,9 pkt., z poziomu -5,9 do -12,8 pkt. Opinie przedsiębiorstw o konkurencyjności ich towarów na rynkach zagranicznych i towarów zagranicznych na rynku krajowym zmieniały się w ciągu roku naprzemiennie, nie wykazując stałej tendencji. Przez

cały rok przedsiębiorstwa wyżej oceniały korzyści z produkcji na eksport w porównaniu z produkcją na rynek krajowy. Przez cały roku rósł również przeciętny koszt produkcji.

Zmianom koniunktury towarzyszyły zmiany w stopniu wykorzystania mocy produkcyjnych. W I kwartale wyniósł on 73,3%. W II kwartale odnotowano spadek stopnia wykorzystania mocy produkcyjnych o 1,1 pkt. proc., a w III wzrost o 4,4 punktu proc. W IV kwartale stopień wykorzystania mocy produkcyjnych ponownie spadł o 3,1 pkt., do poziomu 73,5%.

W ciągu roku zmieniały się także opinie przedsiębiorstw o uciążliwości barier działalności gospodarczej. W I i II kwartale przedsiębiorstwa informowały o wzroście uciążliwości głównych barier działalności gospodarczej, w III kwartale o jej zmniejszeniu, a w IV o ponownym ich nasileniu się. Nie zmieniła się natomiast względna dolegliwość poszczególnych barier. Do najsilniej odczuwanych przez przedsiębiorców od wielu lat należą: bariera popytowa, podatkowa i prawna. Od połowy 2015 roku narastają problemy ze znalezieniem wykwalifikowanej siły roboczej.

Nakłady na wydatki inwestycyjne w pierwszym półroczu zmniejszyły się, natomiast w drugim odnotowano ich wzrost. Salda pytań dotyczących inwestycji przyjęły wartości dodatnie. W zamierzeniach inwestycyjnych na najbliższe sześć miesięcy przedsiębiorstwa deklarowały przede wszystkim chęć wymiany wyposażenia, mechanizację i automatyzację produkcji oraz oszczędzanie energii. Jako największe ograniczenia inwestycji przedsiębiorstwa wymieniają od wielu lat niedostateczny popyt oraz niewystarczający zysk i obawę przed zadłużeniem.

Przez cały rok utrzymywało się duże zróżnicowanie koniunktury w analizowanych przekrojach: rodzajowym, regionalnym, według wielkości przedsiębiorstwa. Najsilniej zmiany koniunktury odczuwały przedsiębiorstwa najmniejsze i największe. Wartości wskaźników koniunktury dla tych grup przedsiębiorstw zmieniały się bardziej niż dla pozostałych grup przedsiębiorstw.